

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec 2-20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec 2.—
 V upravi prejeman mesečno . . 1-70
Sobotna izdaja:
 za celo leto 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

Inserati:
 Enostolpna pettivrsta (72 mm):
 za enkrat po 15 v
 za dvakrat " 13 "
 za trikrat " 10 "
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznanila, zahvale, smrtnele lid.:
 enostolpna pettivrsta po 18 vin.
Poslano:
 enostolpna pettivrsta po 30 vin.
 Izhaja vsak dan, izvzemki ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopis se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Od 1713 do 1867.*

Dr. Ig. Žitnik.

II.

Pragmatična sankcija je studenec, iz katerega izvira sedanost živega prava. To temeljno načelo, na katero opozarja grof Stürgkh v svoji spomenici 19. aprila t. l., je trdna in stalna tradicija vladarske hiše in izključuje vsak »privilegium majus« ali hegemonijo posameznih zgodovinskih dežel v razvoju državnega prava. To načelo, katero je sedanji naš presvetli vladar proglasil v ustavi z dne 4. marca 1849 z besedama »Viribus unitis« kot državno pravno dogmo, pa dobiva vedno večjo važnost, odkar mažarska oligarhija kali in maši oni skupni studenec in ostruplja vse vodnjake, ki jih napaja. In ravno sedanji zgodovinski dogodki na Balkanu, s katerimi je tesno zvezan nadaljni razvoj habsburške monarhije, takorekoč roté in s varé merodajne faktorje, da zavarujejo korenino življenske moči. Politika ptiča noja je pogubljiva za dinastijo in vse narode, katerim so vse ustavne pravice le načeloma priznane, ne pa tudi ugotovljene v javnem življenju, v šoli in uradu. Dualizem je sicer cepljen na korenino pragmatične sankcije, toda cepiči so bili drugorodni in inostranski ter rodé sadove, ki suše korenino, razganjajo deblo in rušijo temelje državne zgradbe. Ker pa se še med nami dobé neverni Tomaži in ker kmalu pride čas, ko bodo Mažari s podvojeno silo hoteli uničiti simbole in podlago skupnosti, zdi se mi vredno in potrebno, da imamo pred očmi v živem spominu dosedanji razvoj razmer, ako nam je na srcu bodočnost.

Zaradi zgodovinske zveze je vredno pripomniti, da je bila ustava z dne 4. marca 1849 namenjena za vse habsburške dežele, torej tudi za ogrske pod skupnim imenom »avstrijsko cesarstvo«, kakor ga je bil določil že cesarski patent z dne 11. avgusta 1804. Ta ustava, ki je žalibog bila preklicana že 31. decembra 1851, popolnoma zataji idejo dualizma in razveljavi vse stare stanovske ustave (recte privilegije). Ogrska postane navadna kronovina, Hrvaška s Slavonijo »popolnoma neodvisna od Ogrske«, ravnotako Sedmograška in velika vojvodina srbska na jugovzhodu Ogrske. V vseh takozvanih ogrskih deželah so

* Radi družega nujnega gradiva zakasnelo.

vsi narodi in jeziki ravnopravni, mažarščina izgubi vse prednosti. Reko prišteva ustava Hrvaški. Za vse dežele z mešanim prebivalstvom določa ta ustava popolno narodno ravnopravnost. In to načelo je bilo jasno izraženo tudi v vseh deželnih ustavah. Prenehala je tudi carinska meja med avstrijskimi in ogrskimi deželami. Poleg državnega zbora je bila deželnim zborom zajamčena zakonodajna pravica. In ta značaj ima še danes avstrijska ustava. »Es wär' zu schön gewesen, es hat nicht sollen sein.«

Koncem leta 1851. je Avstrija postala zopet absolutna država, v kateri so Bachovi huzarji igrali centralizem in germanizacijo. Bivši demokrat Bach se je prelevil v železnega viteza, ki pa je bil, to se mu mora priznati, organizatorski talent. Nesrečna vojska z Italijo leta 1859. pa je bila smrten udarec za Bacha in njegov absolutizem. S patentom z dne 5. sušca 1860 je cesar sklical »izredni državni svet«, ki je zboroval od 21. maja do 27. septembra in se mučil z državnimi financami. Novo ministrstvo, v katerem je grof Goluchowski prevzel notranjo upravo, je dne 20. oktobra 1860 objavilo oktoberski diplom, ki izraža načela federalizma, nerazdeljivosti države v zmyslu pragmatične sankcije in deželnim zborom daje prednost pred državnim. Ta državni zbor pa se ni nikdar sešel, ker oktoberski diplom ni ugajal Nemcem in še manj ustrezal mažarskim težnjam.

Čehi, Poljaki, Jugoslovani in tudi tirolski Nemci so odobravalni temeljno načelo deželne avtonomije, katero je priznal oktoberski diplom. Zato so posebno Čehi z vsó odločnostjo pobijali Schmerlingov februarjski patent z dne 26. februarja 1861, ki je zopet omejl kompetenco deželnih zborov in razširil delokrog centralnega parlamenta ter utrdil nemški centralizem. Februarjski patent je deloma obnovil v avstrijskih deželah privilegije stanov s kurijami, ki so še danes v veljavi. Kurija veleposestnikov more na primer na Češkem sama, drugod v zvezi z drugo onemogočiti vsako izpremembo deželne ustave. Izjemo delata samo Trst in Predarlško. Češki deželni zbor je že 10. aprila 1861 sklenil protest proti temu centralizmu, pozneje se mu je pridružil tudi moravski.

Februarjski patent je ustvaril »širši državni zbor«, 353 poslancev za vse habsburške kronovine, in za avstrijske posebej »ožji državni zbor« z 203 poslanci. Ta ustava ne prizna poslancem imunitete, tudi ne pravice dovoljevati davke in vojake ter molči o jezikovnih

in narodnih pravicah nenemških narodov. S to ustavo so mogli biti edinole Nemci zadovoljni. Češki deželni zbor je že 10. aprila 1861 sklenil odločen protest proti nemškemu centralizmu; njemu se je pridružil tudi moravski. Najhujši odpor se je pričel na Ogrskem in Hrvaškem. Ogrskim deželam je februarjski patent obnovil le take pravice pred letom 1848. in namesto odgovornega ministrstva ustvaril zopet dvorne pisarne za Ogrsko, Hrvaško in Sedmograško. Ogrski deželni (ne državni) zbor se je sešel 2. aprila 1861, odklonil volitev poslancev v dunajski državni zbor in sklenil več adres na vladarja. V teh adresah je zahteval obnovo zakonov iz leta 1848., torej skupen državni zbor za Ogrsko, Hrvaško in Sedmograško posledobno odobrenje odpovedi cesarja Ferdinanda in kronarja ogrskega kralja. Vladar je odgovoril, da mora pred kronanjem biti urejeno razmerje med Ogrsko in Hrvaško v sporazumu obeh deželnih zborov. Dne 21. avgusta 1861 je bil ogrski deželni zbor razpuščen in nanovo sklican šele 10. decembra 1865. Medtem pa je grof Belcredi 20. septembra 1865 preklical ustavo in Sedmograško združil z Ogrsko.

Hrvaški sabor je slovesno protestiral proti februarjskemu patentu in sklenil 13. julija 1861, da preje ne stopi v dotiko z ogrskim, dokler ni zagotovljena popolna neodvisnost »trojedine« kraljevine, Hrvaške — Slavonije — Dalmacije z Reko in priznana popolna ravnopravnost z Ogrsko. Soglasno je tudi sklenil, da ne voli poslancev v dunajski državni zbor. V adresi je naglašal, da je med trojedino kraljevino in Ogrsko le personalna unija in zahteval, da se Dalmacija vtelesi Hrvaški. Najvišji reskript z dne 12. novembra 1861 je potrdil ta sklep hrvaškega sabora kot zakon in s tem proglasil neodvisnost Hrvaške od Ogrske. Hrvaška banovina je dobila svoje najvišje sodišče sedmorice in kraljevo hrvaško-slavonsko dvorno pisarno na Dunaju. Reka je ostala hrvaška do leta 1868. Dalmatinsko vprašanje pa je ostalo »in suspense« do danes. Dne 9. sušca 1866 je hrvaški sabor izvolil regnikolarno deputacijo 12 članov, da z enako deputacijo ogrskega deželnega zbora uravna razmerje med Hrvaško in Ogrsko. Pogajanja so se razbila zaradi raznih prepornih vprašanj, med katerimi je reško igralo važno vlogo. Tik pred »nagodbo« med krono in ogrskim deželnim zborom je bil hrvaški sabor 1. maja 1867 zopet sklican in že 25. maja razpuščen, ker je

vztrajal na svojem stališču. Vsi nadaljnji dogovori med krono in Ogrsko in kraljevo kronanje so se izvršili brez sodelovanja hrvaškega sabora. Leto pozneje so Mažari s kruto silo v novem hrvaškem saboru dobili večino za hrvaško-ogrsko nagodbo, iz katere so ustvarili bič.

Prestolni govor, s katerim je bil ogrski deželni zbor 10. decembra 1865 odprt, naglašal, da je pragmatična sankcija od obeh strani priznana pravna podlaga za nadaljnja pogajanja o načinu, kako naj se uredi in izvršujejo skupne (pragmatične) državne zadeve. Vladarjeva odločna volja je bila, da ostane enotna in nerazdeljiva država, realna unija vseh habsburških kronovin in le način izvrševanja skupnih zadev naj se uredi primerno ustavi in času. Toda že v tem prestolnem govoru, ki je Mažarom ponudil revizijo zakonov iz leta 1848, so Mažari našli vrzel, skozi katero so vtihotapili svoje čete in postojanke pri nadaljnjih pogajanjih. V svoji adresi so Mažari odklonili oktoberski diplom in februarjski patent ter skovali »temeljna načela«, našli »punktacije« kot svoje »mnenje«, in to je oni »monstrum«, kakor baron Helfert imenuje avstro-ogrsko nagodbo iz leta 1867.

Ti kratki zgodovinski paberki so le oboji odra, na katerem se snuje velika zgodovinska igra absolutizma, revolucije, politične reakcije in regeneracije habsburške države in njenih narodov. Neovrgljivo dejstvo je, da je vladarska hiša leta 1849 s pomočjo zvestih ji narodov, osobito pa hrvaških polkov, ukrotila mažarski upor in rešila skupnost armade. Vsi narodi so z veseljem in upanjem pozdravili narodno pomlad, a bili so edini Mažari, ki so z orožjem hoteli se odtrgati od habsburške družine in ustanoviti si samostojno državo. Po starem vojnem pravu so s tem izgubili vsako pravico prvorojencev in do prevlade nad narodi, katere sta jim kruta usoda in kratkovidnost izročili v pest. Thunov patent je mažarskim protestantom poveril prvo besedo v marijanskem kraljestvu, Schmerling je mažarskim magnatom vrnil zastavo upornikov, Goluchowski je podaril mažarski oligarhiji upravo komitatov, ki so njene trdnjave. Tako sta rastli moč in oblast mogočnega gentry, tako se je utrjeval absolutizem mažarskega naroda, ki hoče živeti kot neomejen gospod pod svojo streho in kot valpet ukazovali tlačanom. Ne govori sovraštvo do mažarskega naroda, ki je tudi sam prenašal batine svojih jerofov in še danes čuti njihovo objestnost. Narekuje nam

LISTEK.

Dva dni v Skadru.

(Vtisi slovenskega potnika.)

(Konec.)

Da so sedaj cene živil že močno padle, toda še vendar ni vsega, kar bi si ravno kak sladkosnednež izmislil, je umevno. Dan na dan prihajajo parniki, težko nato-vorjeni s hrano, in vlečejo za seboj velike ladje, po tri ali še več, v katerih se tudi nahaja vse mogoče, kar je potrebno za življenje, zlasti kruh in vlečejo za seboj velike ladje, po tri ali še več, v katerih se tudi nahaja vse mogoče, kar je potrebno za življenje, zlasti kruh in prekajena slanina. Toda težko je nasititi kljub največjemu prizadevanju merodajnih faktorjev množico, ki je gladovala šest mesecev. Črnogorska vlada je storila takoj vse potrebno in priskočila gladujočim v pomoč. Skoro neverjetno, a vendar resnično je, da se iz državnih sredstev daje hrano 20.000 ljudem v Skadru.

Kako je bilo siromašno ljudstvo izstradano, priča najbolje to, da so mohamedanci, ki jim sicer vera prepoveduje svinjsko meso, pobirali kožo od slanine, ki smo jo mi, sedeči v kavarni (ki je bila obenem

brivnica, kar mimogrede omenjam), pometali na ulico. Lakota je pač najboljši kuhar!

Na vsak korak si srečal Arbanasa ali Arbanasinjo ali turško bulo z zakritim obrazom: vsak je iztegal proti tebi roke in prosil milodara. Ako mu nisi takoj ustregel, je vzel, misleč, da ne razumeš njegove prošnje, iz žepa pest drobnega denarja in ti ga kazal. Ako nisi imel na mestu srca kamén, gotovo si mu dal, ne oziraje se na to, da boš imel okoli sebe takoj vse polno siromakov, ki te morda iz sramu niso hoteli prvi prositi miloščine. Taka sila je glad! Na setnji s fotografskim aparatom se mi je približalo mlado arbanaska dekle, po arbanaskem okusu lepo in bogato oblečeno. Tudi ta je iztegnila roko, in hotel sem ji — misleč, da prosi darú, — dati papirnati črnogorski perper. Ali ona zamahne zaničljivo z roko in mi pokaže na cekine okoli vratu, češ, zlata imam gotovo več kot ti, in reče: »Daj mi kruha!« Rad bi ji bil ustregel, toda kruha je zmanjkalo in tudi sam sem ostal brez večerje.

Pripovedovali so mi, da je mnogo ljudi, zlasti otrok, pomrlo, ko se jim je izdalo hrane. Reveži so planili kot lačni volkovi nad slastna živila in prenapolnili oslabei želodec, in posledica tega je bila smrt. Toda prav nič se ni čuditi, da se je to

mnogim zgodilo; prenapolnjenje želodca in prehitra premena kakovosti hrane. Videl sem kruh, ki so ga jedli prebivalci obleganega turškega Skadra. Obstojal je iz drobno razsekljane mlade trave in malo moke. Barva takega kruha je bila črno-zelena; smrdel je pa naravnost neznosno.

Ogledal sem si turško bolnico, lepo zgradbo z velikimi, svetlimi sobami. V nji vlada sedaj najlepši red, a kdo vé, kako je bilo preje. Vsega skupaj se nahaja sedaj v Skadru 732 ranjencev in 350 bolnikov, ki so gotovo prosto zadihali, ko je stopila v mesto črnogorska vojska.

Sploh moramo reči, da je tako dolgo obsedeno mesto po predaji oživelo. Ako bi se na ulicah ne videlo črnogorskih vojakov, peš in na konju, bi imel Skader svoje običajno lice. Da bi bilo mesto tako razbito od topov, kot se je kričalo, je bajka. Res je, da se pozna na mnogih hišah sledove obstreljevanja, toda pripomniti moram, da sem videl popolnoma porušeno samo eno ali dve manjši zgradbi, a še od teh je bila ena menda — navadna šupa. Na pazardu vlada isto vrvenje kot pred vojno, prodajalne so odprte, kavarne polne. Vse se vrši v najlepšem redu. O kakršnihkoli izgredih ali nesporazumih ni bilo govora. Prebivalstvo govori o črnogorski

vojski in kralju z največjim spoštovanjem. Stanovniki bližnjih in daljnih sel, ki so iz strahu pred vojno prbežali v Skader, se izseljujejo in vračajo vsak na svoj dom. S tem se bo število bivačih v Skadru zmanjšalo in vse se bo lažje preskrbovalo s hrano. Zanimivo je opazovati te seljake, kako zapuščajo mesto. Eden je natovoril na desno stran izstradanemu majhnemu konju kuhinjsko in posteljno opravo, na levo pa privezal dolg zaboj in posadil vanj tri ali štiri majhne otroke. Drugi je pahnil v jezero svoj okorni, dolgi čoln in vesla s svojo družino počasi domov. Tretji nosi vse na hrbtu. Vidi se zanimive prizore, vredne slikarskega čopiča.

Red se — kot rečeno — ni kalil, akoravno je bil doslej Skader brez nočne razsvetljave. V mestu se je objavil in nabil na oglih ulic v srbskem in arbanaskem jeziku razglas, ki poudarja, da je došla črnogorska vojska kot rešiteljica izpod turškega jarma, pod katerim je vzdihovalo mesto, ravno 435 let. Zagotavlja se prebivalstvu, da se bo spoštovalo vse njihove zakone in običaje in vse veroizpovedi; jamči se za osebno varnost in varnost premoženja, za nepristranost sodišč, za javni red in mir, za milost krščanske in naobrazovane države. Končno pozivlja stanovni-

besede žalostna zavest, da stoji »Hannibal ante portas« in da mu bodo zavist, nespamet in strahopetnost odprle vrata na stečaj. Razumeli bi »življenja blodnje« pred Kraljevim gradcem, ko je Beust kahal svojo jezo proti Bismarcku. Toda izmodriti bi nas morale »življenja izkušnje«, da gojimo gada na prsih. Kakor pošast Meduze se nam reži dualizma spaka, ki je ustvarila državo poleg države. Iz tega zaroda se je povzdignila mažarska država nad avstrijsko in si kuje bojni meč za vse slučaje. Jeremije pa zdihujejo na razvalinah, s čelom bijejo ob steno in brcajo z nogami, kakor poje stara dijaška pesem. Toda iz razvalin mora vzklikniti novo življenje. Krona ima v roki sredstva, narodi življenja moč, da prenovi državo. Sedanosti pravna podlaga in bodočnosti temelj so v Budimpešti. Dunaj je srce, iz katerega bi se morala pretakati zdrava, rdeča kri v pljuča in vse ude državnega telesa. Dovolj široka in visoka je habsburška hiša za vse narode, ki hočejo imeti pod njo skupno zavetje proti pretečim viharjem. Toda dajte vsakemu narodu kar sme in mora zahtevati po božjem in človeškem zakonu, in vračali bodo državi zvrhano mero. Prosto pot avstrijski državnim ideji, ki jo je proglasil naš osiveli vladar ob nastopu prestola. S to idejo se spajajo narodna in teritorialna avtonomija v skupnem državnem okviru. In ta ideja omogočuje, da, nujno zahteva združenje razkosanih jugoslovanskih narodov, ki morejo združeni postati najmočnejša straža države ob Adriji. Oblika ni glavna stvar, marveč vsebina. Pogoj pa je revizija skupne državne ustave. Ceterum censeo: Pot do mažarskega tabora vodi skozi kraljevi Zagreb, ki je po zakonu prestolnica avtonomne trojedine kraljevine in jugoslovansko kulturno središče.

Balkanski dogodki in mednarodni položaj.

DEMOBILIZACIJE SE NE BO.

Dunaj, 7. aprila. Poročila, da se koncem majnika odpošljejo izredno pod orožje poklicani vojaki domov, so preneljena. Trdi se marveč, da pod orožje poklicanih vojakov toliko časa ne odpuste domov, dokler se skadrsko in albansko vprašanje popolnoma ne reši.

GROF BERCHTOLD JE PRIZNAL ITALIJI VALONO KOT INTERESNO SFERO.

Rim, 7. aprila. »Giornale d'Italia« piše: »Italija je tekom skadrskе krize dosegla sledeče: 1. Avstrija je nasproti Italiji priznala, da v južni Albaniji prevladujejo interesi Italije; 2. Evropa je spoznala, da je Italija pripravljena tudi z vojaško silo ščititi svoje jadranske interese; 3. Italija je prepredila, da se ni Črnagora napadla; 4. Italija je prepredila izolirano akcijo Avstrije v Albaniji; 5. Italija je zopet vglasila evropski koncert.«

»Vita« piše: »Pogajanja med Avstrijo in Italijo tekom skadrskе krize so rodila velik pozitiven uspeh, ki sil-

štvo, da se pokorava naredbam vrhovne oblasti, ker bodo občutili njih kršitelji vso strogost zakonov.

Eden od najlepših prizorov je bilo gotovo slovo zarobljene srbske vojske, odhajajoče iz Skadra. Znano je, da so zajeli Turki meseca februarja ob priliki jurisa na Brdico večje število srbskih vojakov, ki so jih zaprli v Skadru, ranjence in bolnike pa namestili v bolnicah. Ko je zavzela črnogorska vojska Skader, je odredil knez prestolonaslednik, da se jih izpusti takoj na svobodo. Prvi dan pravoslavne Velike noči, t. j. 27. m. m., je odhajal ta srbski oddelek z godbo na čelu iz Skadra. Slovo je bilo prisrčno. Neštevilno naroda in črnogorske vojske je spremilo Srbe, objemaje in poljubljaše jih.

Nad vse zanimivo je bilo naše dvadnevno bivanje v Skadru. Radi bi bili ostali še nekaj dni, toda nekaterim je potekal čas in težko bi bilo tudi zlorabljati gostoljubnost našega arbanaskega gazde. Odpeljali smo se tedaj s parnikom do Vir-Pazarja in nato z navadnim črnogorskim čolnom, ki sta ga vodili dve ženi, na Rijeko. Vožnja s čolnom po jezeru, mirmem in gladkem kot led, je bila krasna. Veselo so vdarjala vesla ob gladino in barčica je plavala med redko jezersko travo in velikolistnim žarom lahkonu in brzo. a nam vse prepočas, ker smo želeli, da čimprej častitamo prijateljem in znancem velikonočni »Hristos vaskrese!«

no ojačuje italijansko politiko na zunanaj, ker se je ugotovilo, da med Avstrijo in Italijo ne obstojajo več glede Adrije nobena nasprotstva. Italiji se je v teku dveh let posrečilo, da je eliminirala vprašanje, ki jo je najbolj vznemirjalo in pridobila dragocen element za svojo bodočnost.

»Piccolo« si pusti z Dunaja od laške strani poročati: »Če bi bil svojčas dunajski kabinet stlil posledice svojega protesta proti akciji abruškega vojvode pred Prevezo, bi se gotovo ne bil tako razburil, kakor se je. Danes pa je di San Giuliano tistega protesta lahko vesel.«

(Značilno je, kako zdaj dunajsko časopisje te laške glasove zamolčuje in je pogajanja grofa Berchtolda z di San Giulianom čez noč čisto pozabilo.)

IZROČITEV SKADRA VELESILAM.

London, 8. maja. Črnogorski delegat Popović izjavlja, da je vest lista »Liberte«, da hoče Črna gora zasesti Sv. Ivan di Medua in jo obdržati tako dolgo, da dobi od velesil kompenzacije za Skader, popolnoma neutemeljena.

Dunaj, 7. maja. Z več strani se poroča, da odkoraka mednarodni oddelek v Skader jutri. Tukajšnji poučeni uradni krogi pa še niso oficijelno obveščeni, da bi mednarodni oddelek že jutri proti Skadru odkorakal. Poveljnik mednarodnega brodogoja se direktno pogaja s črnogorskimi oblastmi in bo po danih razmerah postopal. Sodijo, da bo mednarodni oddelek korakal proti Skadru ob Bojani.

Dunaj, 7. maja. Iz Cetinja poročajo »Neues Wiener Tagbl.«: Črnogorski zastopniki in poveljniki brodogoja se že pogajajo, da določijo rok, v katerem se more Skader izprazniti in mesto predati mednarodnim četam.

Cetinje, 8. maja. Črnogorski civilni guverner v Skadru je došel po naročilu svoje vlade v Meduo, da se s poveljnikom mednarodnega brodogoja domeni glede detailov izpraznitve in izročitve Skadra velesilam.

ESSAD PAŠA.

Rim, 7. maja. Merodajni krogi izjavljajo, da je Essad paša pod častno besedo izjavil, da odkoraka s svojimi vojaki na tisto točko obrežja, ki se mu naznani in da odpusti albanske vojake ali jih pa izroči provizorični albanski vladi. Vplivni Albanci delajo na to, da pridobe Essad pašo za albansko stvar. V armadi Essad paše je nad 10.000 Albancev.

Dunaj, 7. maja. »Allgemeine Zeitung« poroča iz Londona s posebne strani, da je grška vlada zagotovila, da grške vojne ladje ne bodo napadle transportnih parnikov, s katerimi se bodo prepeljali Essadovi vojaki, dasi vojno stanje traja dalje. Grška vlada le zahteva, da se transportirajo Essadovi vojaki polagoma in je celo voljna dati proti odškodnini za transporte na razpolago grške parnike.

Dunaj, 7. maja. Sureja beg Flora iz Tirane izjavlja nasproti uredniku »Neue Freie Presse«, da Essad paša ni s Črnogoro sklenil nobene pogodbe. Udal se je le zaradi gladi. Črnogorci so bajko o pogodbi le zato razširjali, da Evropi dokažejo, da nima več nobenega interesa v Albaniji. Essad paša je Djavid pašo, ki se mu je te dni ponudil, odklonil.

Rim, 7. maja. »Italie« poroča, da imajo Essad, Djavid in Riza paša povelje Albanec odpustiti domov, turške vojake pa vkrcati v Draču, Valoni in Santi Quaranti. Turške ladje so že odplule iz Carigrada ponje. Spravijo jih v Bajrut. Okoli 20. t. m. bodo Turki zemljo že zapustili. Takrat zasedejo najvažnejše točke dežele mednarodni oddelki.

Rim, 8. maja. »Agenzia Stefani« poroča, da je Essad paša naznanil, da bo svoje čete v Draču vkrcal in prosil Porto, naj mu dá na razpolago parnikov. Poročila o boju z Djavid pašo so popolnoma izmišljena.

ALBANSKA USTAVA.

Dunaj, 7. maja. Jutrišnji seji poslaniške konference se predloži statut bodoče Albanije, ki sta ga Avstro-Ogrska in Italija skupno izdelala. Znano je, da so velesile, ko se je v Londonu sklenila avtonomija Albanije, naročile Avstro-Ogrski in Italiji kot najprizadejše velesile, izdelati statut. »N. Fr. Presse« poroča, da se ji je s kompetentne strani izročila vsebina statuta, ki bistveno določa:

1. Najvažnejše vprašanje in brez-pogojno bistvo za organizacijo nove države je ustanovitev narodnega orožništva, ki naj tvori jedro novega državnopravnega (?) telesa. Ker razpolagajo Albanci zdaj le z nekaterimi evropsko izobraženimi častniki, bodo morali za organizacijo in izšolanje orožnikov pritegniti tuje častnike. Vprašanje narod-

nosti teh častnikov še ni rešeno. Mogoče se pridele avstro-ogrski in italijanski častniki ali pa častniki manjših nevtrajnih držav: švicarski, belgijski ali pa švedski. O tem bo odločevala londonska konferenca, a pomisliti je, da bi pridelitev avstro-ogrskih in laških častnikov glede na jezik delala manj težkoč, ker je v Albaniji italijanski jezik zelo razširjen.

2. Rešiti se mora tudi finančno vprašanje. Orožništvo se more le ustanoviti, če je za to denar razpoložljiv. Ker Albanija nima denarja, bodo morale velesile pred vsem za to skrbeti, da bo razpolagala albanska vlada z gotovim zakladom. Ustanovitev takega zaklada je le mogoča, če se dovoli novi državi posojilo. Posojilo preskrbita ali Avstro-Ogrska in Italija tako, da dovolita predujem na dohodke Albanije ali se pa preskrbi mednarodno posojilo, ki ga boja pa Avstro-Ogrska in Italija garantirali. Najbrže ti dve državi sami uredita finančno vprašanje, ker bodo ostale države v tem oziru najbrže izjavile, da niso interesirane. (To je jako verjetno.)

Da dobi nova država dohodke, se mora urediti davčno vprašanje. To vprašanje bo najtežavnejše. Znano je, s kako težavo je Turčija v Albaniji dobivala davščine. Veliko vstaj je bilo le radi davkov. V Albaniji se je pobirala desetina, ki je pa kmet in plačeval državi, ampak svojemu begu. Davčno vprašanje bo delalo velike ovire, ker prebivalstvo o davkih še nima pravega pojma.

Tretja točka obsega pravosodje. Tu so se držali egipčanskega zgleda. Ustanoviti nameravajo sodišča, ki bodo le za sodne razprave med domačini kompetentna, nadalje sodne dvore in konzulatna z domačini in v pravih med inozemcem z domačini in v pravih med inozemci samimi. Kot prizivno sodišče bo poslovalo mednarodno sodišče.

4. Ustanoviti nameravajo šole, zgraditi ceste, pristanišča in železnice. (Kdo?) Najvažnejša železniška progna naj bi bila transverzalna železnica, ki se priklopi nekdanjim turškim železnicam. Zgraditi nameravajo progje iz Valone v Bitolj in iz Drača v Skoplje, ki naj bi se podaljšala čez Kumanovo do Küstendila, kjer bi se priklopila bulgarskim železnicam. Železnico, ki bi vodila vertikalno skozi Albanijo, nameravajo pozneje zgraditi, ker bo delala večje težave kakor transverzalna železnica. Transverzalna železnica bi zelo skrajšala pot iz Trsta v Solun; Italija bi ž njo dobila direktno zvezo z Rumunijo, medtem ko se vozi zdaj laško blago skozi Avstro-Ogrsko ali pa po še daljši morskoti poti skozi Dardanele in Črno Morje.

To so v velikih potezah smeri novega statuta. Velesile bodo ta vprašanja kolikor mogoče hitro morale rešiti, da zadobi nova država trdno obleko. Šele potem se reši vprašanje bodočega albanskega vladarja.

(To seveda ni prava ustava, ampak prikrita okupacija. Narodno orožništvo se najbrže ne bo izkazalo, zlasti ne, če bi imelo tudi nalogo iztirjati davke. Ni izključeno, da bo treba pritegniti poleg instruktorjev tuje oddelke. Čudno je, da ta načrt ne omenja konfesionalnega vprašanja, ki je najvažnejše in ki posega zlasti v sodstvo in šolstvo. Avstrijskemu verskemu protektoratu se Italija protivi, ker hoče povsod enakosti interesov, torej bo treba ureditve po drugem načelu. Povoda za konflikte med nami in Italijo, kakor se vidi iz tega načrta, ne bo manjkalo. Ta statut pa je predvsem jasen dokaz, da niti naša diplomacija ne prisojajo alban-skim plemenom (naroda sploh ni) zmožnosti za samoupravo.)

ITALIJA USTAVILA ALBANSKO EKSPEDICIJO.

Rim, 7. maja. »Corriere d'Italia« poroča, da je vlada one čete, ki so dobile nalogo, da odidejo proti Brindisiju, ustavila, one pa, ki so v Brindisi že došle ali se nahajajo na potu, ostanejo v dispoziciji.

ČRNA GORA PRIČAKUJE KOMPENZACIJ.

Cetinje, 8. maja. »Südslawische Korrespondenz« poroča, da črnogorska vlada pričakuje, da se velesile glede gospodarskih in teritorialnih kompenzacij za Skader hitro odločijo, ker jih ljudstvo zelo nestrno pričakuje. Nekateri čete se branijo demobilizirati in se zdi, da se v armadi od strani s kraljem sprtih rodbin razširja neka nezadovoljnost.

GRŠKI PREDLOG GLEDE ALBANIE.

London, 7. maja. »Times« poročajo iz Aten, da grška vlada predlaga okupacijo

Albanije od strani internacionalnih čet, kakor hitro je turške čete zapustijo.

SRBI O ALBANSKEM VPRAŠANJU.

Belgrad, 7. maja. (Izvirno.) Merodajni politični krogi, ki so bili v zadnjem času sploh mirni in prepričani, da se bo zadnja faza mednarodnega spora mirno rešila, — izražajo sedaj svoje zadovoljstvo nad tem, da dejstva potrjujejo njihov optimizem. Širši politični krogi — in celo neodvisno časopisje — povsem mirno govore o preobratu stvari. »Pijemont«, drugače bojevit, piše danes: »Najnovejši udarec v vprašanje Skadra nas je res do srca zabolje, toda nismo se udali boli in občutkom. Pretrpeli bomo težko bol in umirila se nam bodo užaljena srca, kajti naša pamet in slutnja nam pravita, da je to zadnji uspeh nasprotnikov srbstva. Ta izguba nas bo še močnejše zedinila in dvignila našo moralno moč.« — »Politika« pravi, da se albansko vprašanje pojavlja v svoji celoti v istem razmerju, kakor velesile popuščajo v korist miru. S tem, da se je pokorila velesilam, je Črnagora vzela s sebo odgovornost za konflikte, ki jih more izzvati albansko vprašanje. Ravno sedaj se najboljše vidi, da miru ne ogrožavajo Srbi, nego albanski načrti drugih sil. Evropa bo morala sedaj resno in naravnost govoriti. — Večerna »Samouprava« piše, da je Greyeva opomba, da ostanejo velesile složne v tem, da mora biti Albanija avtonomna, velike vrednosti. Po tej opombi si bo zlasti Italija dvakrat premislila, predno bi se spustila v kako separatno akcijo. Evropa, ki je znala svojo voljo vsiliti Balkancem, je dolžna nasproti vsakomur vzdržati svoje stališče glede Albanije. — V možnost izolirane okupacije Albanije se tu sploh ni veliko verjelo in sedaj se z zadovoljstvom konstatira, da jo zanikajo celo tisti, ki so prej najbolj goreli zanjo. — Pisanje dunajskega časopisja, da se začno dogovori z Essad pašo, — kar se je tu v naprej pričakovalo — vzbuja tu zadovoljstvo, ker vlada prepričanje, da bo sodelovanje Essad paše v vladi avtonomne in nevtralne Albanije omogočilo prijateljsko razmerje med Albanijo in Srbijo ter Črnogoro, in kaj več se tudi ne zahteva.

SRBIJA IN ČRNAGORA.

Peterburg, 7. maja. »Novo Vreme« trdi, da se med Srbijo in Črnogoro v najkrajšem času sklene realna unija.

Belgrad, 7. maja. Oficijozno se naglašaja, da vprašanje unije med Črnogoro in Srbijo še ni aktualno in tudi še ne oportunno.

Cetinje, 8. maja. Na merodajnem uradnem mestu izjavljajo, da so povsem neosnovane vesti, češ da je sklenjena tesna zveza med Črnogoro in Srbijo, tako da bi Črnagora položila svojo zunanjo politiko v srbske roke in da bo kralj Nikola dobival dva milijona apanaže od Srbije. Prav tako je napačna vest, da je kralj Nikola naznanil kralju Petru, da hoče odstopiti in da je opustil svoj namen, ker mu je baje tako svetoval srbski kralj. Nikola ne misli na to, da bi odstopil.

MIROVNO VPRAŠANJE.

Dunaj, 7. maja. Prva seja mirovne konference se skliče najbrže 15. t. m. in se v nji podpisajo mirovni preliminariji.

ZAVEZNIKI SE MIRNO PORAVNAJO.

Peterburg, 7. maja. »Reč« poroča, da sta bulgarska in srbska delegacija oficijelno rusko vlado obvestil, da v zmislu zvezne pogodbe pozoveta Rusijo, da razsodi v njunem medsebojnem sporu. Ruska vlada je odgovorila, da prevzame razsodništvo pod pogojem, da obe državi razsodbo Rusije brezpogojno sprejmeta. Bulgarija je takoj odgovorila, da se podvrže, istega odgovora pričakuje te dni od Srbije. Rusko razsodišče v Peterburgu bo razpravljalo paralelno z mirovnimi pogajanjmi v Parizu in Londonu.

Berolin, 7. maja. »Vossische Zeitung« poroča iz Peterburga, da je Rusija že dobila oficijelno zatrdilo Bulgarije, da sprejme razsodništvo. Srbski odgovor, ki ga v nekaj dneh pričakujejo, bo najbrže tudi pritrden. Razsodišče bo v Peterburgu poslovalo.

Belgrad, 7. maja. Čuje se, da sta se srbska in bulgarska vlada glede na srbsko-bulgarske meje načelno sporazumeli. Zdjaj se pogajajo o podrobnostih.

Dunaj, 7. maja. Iz Sofije poroča »Südslawische Korrespondenz«: Min. predsednik Gešov in grški poslanik Banos se že več dni posvetujeta, da se doseže sporazum gled na sporna vprašanja med Bulgarijo in Grško. Poučeni krogi trde, da je Banos Gešovu zagotovil, da Grška in Srbija nista sklenili posebne proti Bulgariji naperjene pogodbe.

AVSTRIJA IN SRBIJA.

Dunaj, 7. maja. »Neue Freie Presse« poroča iz političnih krogov, da se v krat-

kem Avstro-Ogrska in Srbija pričneta zopet pogajati o ureditvi gospodarskih razmer, in sicer na željo Srbije. Gospodarska vprašanja se tičejo revizije trgovinske pogodbe. Srbija stremi za tem, da se zviša eksport mesa, Avstro-Ogrska pa, da se olajša industrijski eksport in da se uredi železniško-politična vprašanja.

V BEROLINU SE BO NEKAJ SPLETLO.

Peterburg, 7. maja. Zastopniku lista »Den« so v ruskem zunanjem ministrstvu izjavili, da se javnost gotovo pomiri že zato, ker obišče Berolin kmalu visok ruski gost (car). Obisk se smatra za važno znamenje, da sta se tripelententa in trozveza glede na orientarno politiko približali. (V Berolinu se snidejo ruski car, angleški kralj, neki avstrijski nadvojvoda in več državnikov.)

SPOPADI.

Dunaj, 7. maja. »Südslavische Korrespondenz« poroča iz Soluna: Po zasebnih poročilih so se vršili med Bolgari in Srbi v Štipu krvavi spopadi. Podrobnosti poročil še ni.

LUJO VOJNOVIČ.

Cetinje, 7. maja. V novo črnogorsko vlado vstopi tudi črnogorski mirovni delegat dr. Lujo conte Vojnovič, rojen Dubrovničan, ki je bil že pred leti pravosodni črnogorski minister.

Občinski svet ljubljanski.

(Konec.)

Razne interpelacije.

Likozar želi, naj se že enkrat parcelira Kandaretovo svet ob Galjevi. Že eno leto je prošnja za parcelacijo vložena, pa si stavbni urad še sveta ni ogledal. Podžupan obeta, da se bo željam Likozarja ustreglo.

Obč. svetnik Marinko opozarja župana, da je Ižanska cesta zdaj nasuta z gramozom čez in čez od šole do konca mestnega pomerija. S kolesom se po njej ni mogoče voziti. Saj en hodnik naj bi se z drobnim peskom nasul. Župan prikimava in nič ne reče.

Občinske svetnik Šerjak: S poslušnilom g. župana glede počitka trgovskih sotrudnikov se ne morem strinjati. Razmere se do danes še niso izboljšale, marveč so se še poslabšale. Razpolagam s pritožbami, ki so mi došle. Iz njih bom v najkrajšem času izvajal konsekvence. Župan se bo lahko prepričal, da ni vse tako, kakor je uradno poročal. Pritožbe prihajajo iz teh-le krajev: Stari trg, Sv. Florijana ulica, Kolodvorska cesta, vse šentpetersko predmestje itd. Vse pritožbe, ki sem jih prejel, zatrjujejo, da se razmere po trgovinah še niso nič izboljšale in da ravno magistrat ni še dozdaj svojih dolžnosti storil, da bi bil to moral storiti, kajti ta zakon je že tri leta pravomočen in je bilo, mislim, časa dovolj, da bi se bil napravil red. Zato še enkrat interpeliram gosp. župana, naj vse potrebno ukrene, da se razmere po trgovinah uredi tako kakor zakon veleva, in sicer: Trgovski uslužbenci brez izjeme naj imajo 11 urni nepretrgani počitek in opoldne 1½ urni odmor. Krajevne razmere so pa v Ljubljani take, da nekaj veletrgovcev daje svojim uslužbencem več počitka, kakor sam zakon veleva. Vsem tem veletrgovcem pa izrekam tu javno zahvalo v imenu trg. sotrudnikov.

Župan dr. Tavčar se zopet izgovarja, da ne more brez »preciznih« ovadb nič ukreniti, kakor da bi magistrat ne bil dolžan, da uradoma vsled izvajanja obč. svetnika Šerjaka sam ukrene primerno glede zaslišanja.

Občinski svetnik Ložar opozarja župana, naj bi enkrat pogledal stopnice od Rebra navzgor na Grad. Po teh stopnicah hoditi je smrtno-nevarno. Popravijo naj se ali pa zapro.

Župan: Bom pustil ogledati; zaključuje javno sejo.

Dnevne novice.

+ Shod Slovenske Ljudske Stranke. Binkoštno nedeljo zjutraj po sv. maši ob 7. uri se vrši na Zalostni gori pri Preserju velik shod.

+ Naši državniki so izdelali tustavni načrt za Albanijo. Albanska plemena, iz katerih delajo razni plačani »znanstveniki« na Dunaju in v Sarajevu »narod«, si ustave ne želijo in se nam bojo zanjo prav lepo zahvalili, če bi jim nalagala dolžnosti, katerih ne poznajo. Albanski rodovi žive najboljše po svojem starodavnem nepisanem pravu, ki kulminira v krvni osveti za vsako malenkost, v možnosti, da se na drugi strani najgrše pregrehe odplačajo v denarju, v pravicnikomur bla-

čevati nobenih davščin in ropati, kadar doma zmanjka mesa in koruze. Vsako drugačno ustavo bodo albanski »fisi« (plemena) zelo neradi sprejeli in bi se znali zoper tako dobroto celo krvavo spuntati. Spričo tega nastane vprašanje, čemu naši državniki vsiljujejo ustavo Albancem, dočim se je Hrvatim, ki jo zelo pogrešajo, odvzela. Toda »ustava« za Albanijo, kakor jo grof Berchtold velesilam predlaga, ni taka, da bi smeli avstrijski narodi biti radi nje na Albance nevoščljivi. Ta ustava namreč ni ne slabša ne boljša nego je Cuvajev komisariat in osredotočuje ustavno življenje Albancev okoli — žandarmerije, kakor je to tudi v hrvatskem kraljestvu. V tem oziru torej ne zaslužijo naši državniki graje, kakor jo beremo v včerajšnji »Arbeiterici« in današnji »Zarji«, ker so ostali sami sebi dosledni. Pač pa se sme grofa Berchtolda zdaj vprašati, čemu je dal preje po vsem časopisju razglašati, kako imeniten »narod« so Albanci, kako so zelo sposobni »samoupravnega življenja« in kako zaslužijo, da se jim podeli dobra ustava, ki bo zasigurala njihovo »samostojnost«. Čemu jim zdaj daje »ustavo«, ki je le krinka za okupacijo? Iz cele te ustave se ne bo rodilo nič drugega nego nemiri v deželi, velikanski investicijski stroški na račun avstrijskih davkoplačevalcev in vedni konflikti z Italijo, ki le na to preži, da na podlagi tega, kar ji je grof Berchtold že priznal, nekega lepega dne, ko se bo »neodvisnosti« Albanije temeljito naveličala, pobaše Valono. Albansko navdušenje se bo končalo s potrebo enkrat za vselej obračunati z Italijo. Da bi le takrat imeli večjo srečo nego smo jo imeli z načrtom »skipeterske države«, ki nikoli ne bo država!

+ Kdo dela draginjo? Naši slovenski poslanci ves čas v državni zbornici opozarjajo na to, da nima krivde na draginji kmet, ampak karteli (zveze fabrikantov). Liberalni poslanci imajo za te glasove gluha ušesa. Sedaj poročajo listi, da so začeli bavarski fabrikanti uvažati sladkorne pridelke v Avstrijo, in ustanovili svoje tovarne in prodajajo bavarski sladkor kljub uvoznim stroškom po nižji ceni kakor avstrijski fabrikanti.

+ Nemški šulferein ima letos svoj občni zbor ob Binkošti na Dunaju. Leta 1912. je imel šulferein 1 milijon 400.000 kron dohodkov. Ena četrtnina tega denarja se je uporabila za stavbo novih sol, dve četrtnini za vzdrževanje ponemčevalnic, ena četrtnina pa za uradnike, potovalne učitelje, shode in one učitelje, ki si dajo svoj odpad od svojega (slovenskega) naroda plačati. Delo šulferejna zahteva od nas, da podpiramo, kolikor se da, naše izobraževalne organizacije in »Slov. Stražo«.

+ Domača rudokopna podjetnost. Piše se nam: Zadnji čas so časopisi poročali o rudokopnem podjetju »Josipa« Prosen v Zeleznikih. Predvsem treba poravnati ime: Podjetnik je Gregor Prosen. V naslednjem nekaj podrobnosti. Gregor Prosen ima na Kranjskem že dalj časa 44 prostih rudodolov; en sam med njimi meri 567.162-50 m², vsi skupaj pa 2.268.650 m². V rudokopih se nahajajo različne rude: železo, mangan, svinec, cink, največ pa bakra; potem malo srebra in sledovi zlata. V St. Rupertu na Dolenjskem je pa močan sklad premoga. Za rudokopna podjetja je seveda potreben velik kapital, ki ga g. Prosen sam ne zmore. Zato se je svoj čas pismenim potom obrnil na razne premožne Slovence in jih povabil, da bi stopili z njim v družbo v svrhu izkoriščanja rudnikov. Toda niti enega odgovora ni dobil in ko se je nato osebno obrnil na nekatere, so se mu smejali, češ, da je neumen, ker se s takimi mislimi peča. Ko je izprevidel, da med Slovenci ničesar ne doseže, se je obrnil na inozemce in res tako dosegel uspeh. Oglašili so se Angleži, Francozi, Lah, Mažari in Nemci in pristopili v družbo, ki se je pod imenom »Gregor Prosen & Co.« ustanovila v Zeleznikih in dne 15. aprila t. l. na Martinovem vrhu pri Zeleznikih začela kopati baker. Odgovorni tehnični vodja tega rudnika je g. Edvard Battis iz Spornhana na severnem Moravskem. Kopati se je začelo s petih strani in ker je tehnični vodja dober strokovnjak, so tudi uspehi doslej povsem zadovoljivi. V martinvrškem rudniku se nahajajo različne rude, a največ je bakra. Gregor Prosen snuje sedaj družbo za kopanje premoga v St. Rupertu na Dolenjskem; med drugimi namerava pristopiti francosko-angleška banka v Parizu. Pogodbo podpiše g. Gregor Prosen v Parizu meseca junija, tako da se premožnik lahko otvori že meseca julija letos. Mnogo srečji!

+ Avtorizacijski izpiti iz kulturne tehnike je položil pri nižjavstrijskem namest-

ništvu na Dunaju gosp. ing. Dragotin Guštinčič.

— Vojaška vest. Namestnik višjega poveljnika ogrskega domobranstva barona Klobučarja, ki stopi v kratkem v pokoj, bo general Franc Rohr.

— Angleški politiki v Dalmaciji. Iz Malte brzojavljajo: Admiralska jaha je dobila nalog, naj takoj odplove v Benetke, kjer naj čaka angleškega ministrskega predsednika Asquitha, prvega lorda admiralitete Churchilla in še nekaterih drugih angleških dostojanstvenikov. Vsi ti angleški dostojanstveniki bodo najprej obiskali Dalmacijo in njena mesta ter se bodo nato podali na Malto.

— Umrl je v Dravljah 26 let stari posestnikov sin Ivan Černivec.

— V Zidanem mostu aretirani hrvaški vseučiliščnik. Pred tremi dnevi so v Zidanem mostu orožniki aretirali sina hrvaškega vseučiliškega profesorja Domca, medicina Domca, ki je potoval na univerzo v Gradec. Mladi Domac je v Zidanem mostu čakal dve uri na vlak ter se je med tem časom sprehajal po mostu in nekaj beležil v svojo beležnico. To so opazili orožniki, ki so dijaka odpeljali v Celje. Domac je bil v Celju zaprt dva dni. Izpustili so ga šele na intervencijo zagrebškega vseučilišča.

— Mažarska šola v Zagrebu. Mažarski petrazredni ljudski šoli v Zagrebu je dovoljeno, da otvori še šesti razred. Tako se nahaja v Zagrebu mažarska višja meščanska šola.

— Na binkoštni ponedeljek v Dravljah, kjer bo popoldne slavnostno blagoslovljenje nove šrambe in strojev draveljske strojne zadruge.

— Društvo kmetijskih učiteljev iz južnih avstrijskih kronovin ima svoj ustanovni občni zbor v Gorici na binkoštno nedeljo. Pravila je vlada potrdila. Dnevni red zborovanja se bode v kratkem objavil.

— Hrvaško romanje v Rim. Tudi Hrvatje nameravajo prirediti letos romanje v Rim. Iz Reke odide parobrod 21. julija ob 8. uri zvečer. 22. julija bodo v Loreti, 23., 24., 25. in 26. julija v Rimu, kjer si ogledajo vse znamenitosti. Iz Rima gredo v Asisi, potem v Jakin in odtod zopet na Reko, tako da bodo 28. julija zopet doma. Cene: I. razred 200 K, II. 155 K, III. 105 K. Všteta je vožnja in hrana. Vpisuje se pri uredništvu lista »Naša Gospa Lurdska« na Reki. Vpisovanje traja do 10. julija; kot vpisnino se mora poslati naprej 10 kron.

— Binkoštni ponedeljek v Postojnsko jamo. Občinstvo se opozarja na veliko binkoštno veselico v Postojnski jami, ki se vrši pri vsakem vremenu binkoštni ponedeljek ob 3. uri popoldne pri polni električni razsvetljavi. Sviralo bode več godb, sploh bode v vsakem oziru preskrbljeno za najrazličnejša razvedrila, podzemeljski bufet pa bode skrbel p. t. zletnikom za dobro jed in pijačo. Posebni vlak odhaja iz Ljubljane ob 12. uri 30. min. pop.

— V gluhonemnico v Ljubljani se bodo s pričetkom šolskega leta 1913/14 nanovo sprejemali gluhonemi, na umu zdravi. Šoloobvezni otroci po 7 do 12 let stari. Prošnje za običajnimi prilagami je vlagati pri vodstvu gluhonemnice v Ljubljani do 10. junija t. l. Merodajne kroge prosimo, da o tem obveste starše gluhonemnih nesrečnežev.

— Iz socialističnega tabora. Na Dunaju so si socialni demokrati ustanovili veliko tovarno za kruh, imenovano Hamerbrotwerke. S to tovarno nameravajo po izjavi njihovega židovskega voditelja Karpelesa ugonobiti pekovski obrtni stan na Dunaju in Nižjem Avstrijskem. Toda naprava je tako velikkanska, da stroški še dosedaj niso v nobenem raazmerju z dohodki. Podjetje je prišlo v denarno težavo. Toda v tem hipu ji je priskočil na pomoč veliki kapital, in sicer Rotšildova banka banka Kreditanstalt, ki jim je posodila denar pod zelo ugodnimi pogoji. Pa pravijo socialni demokrati, da je ves njihov boj v prvi vrsti naperjen proti velikemu kapitalu. Kdo bi to verjel. Veliki kapitalisti so pametni dovolj, da bi svojih istinitih sovražnikov ne podpirali.

ŠPANSKI KRALJ V PARIZU. ŠPANJA V TRIPELENTENTI.

Španski kralj Alfonz je došel včeraj v Pariz. Sprejel ga je predsednik francoske republike Poincaré z ministri. Parižani so Alfonza navdušeno pozdravljali, vojaška posadka je pred njim defilirala. Kralj je zaslišal tudi bivšega predsednika Loubeta in diplomatični zbor. Ob kraljevem sprejemu so Parižani kralja sicer zelo prijazno sprejeli, a kakih 70 zidarjev je pa proti kralju demonstriralo. Kričali so Živio Ferrer in žvižgali, kar so mogli. Španski kralj je obiskal Pariz in ga je francoska vlada zato tako slovesno sprejela, da demonstrirajo svetu, da je tudi Španka v tripelelenti. Predsedniku Poincaréju je podelil kralj Alfonz red zlatega runa. — Fran-

coska policija pa dela, ko se mudi španski kralj na Francoskem, z vsemi silami, da prepreči po anarhistih nameravani napad na kralja. V Bordeauxu so zaprli dva, v Lyonu 10 anarhistov, a tudi v Parizu in v Montpellieru so zapirali anarhiste.

PRUSKI DEŽELNI ZBOR RAZPUŠČEN.

»Reichsanzeiger« poroča, da je razpuščena pruska poslaniška zbornica, gosposka pa odgledana.

Avtomobilna nesreča na Viču.

Avtomobil se prevrnil. — Tri osebe v smrtni nevarnosti.

Danes ob 9. dopoldne se je zgodila na Glincah avtomobilna nesreča. Prekucnil se je namreč avtomobil dežel. poslanca g. Galleta iz Bistre, v katerem se je vozila gospa Galle, rojena Samassa, in ravnatelj Galletove žage g. Kilart, doma iz Gradca.

Kaj pripoveduje šofer?

Jožef Završek opisuje nesrečo takole: Danes zjutraj sem se vozil z avtomobilom I 505 iz Bistre proti Ljubljani. Na Glincah mi je prišel nasproti kolesar, ki očitno ni vedel, na katero stran naj bi se izognil. Ker je bila skrajna nevarnost, da zavozim naravnost v moj avtomobil, sem hotel to nezgodo preprečiti in sem hitro zavil avtomobil na levo stran; avtomobil pa se je vsled hudega sunka prevrnil na desno. Šoferju se zdi, da je gospa Galle skočila iz avtomobila in priletela ob zid pri kapelici. Šofersko službo opravlja Završek že deset mesecev. Vzrok nesreče je najbrže, ker je prehitro avtomobil zavrl. V kritičnem trenutku je vozil s približno hitrostjo 20 km. Kolesar, Jakob Pavlovčič z Brezovice hiš. št. 63, je, ko se mu je približal avtomobil, kakor pripoveduje šofer, vozil na desni strani ceste in je hotel zaviti na levo stran, nato pa zopet na desno. Šofer je bil zaslišan na policijskem ravnateljstvu. Poškodovan ni, a še ves prestrašen.

Kje se je zgodila nesreča?

Nesreča se je pripetila pri hiši gosp. Ivana Panceta zraven kapelice, ki jo je sezidal gospod Pance. Avtomobil se je moral zadeti ob ograjo kapelice in se je prekucnil tako, da leži na strani, dve kolesi štrli kvisku.

Gospa Galle nezavestna. — Prve besede ponesrečene gospe.

Gospa Pancetova nam je o nesreči to-le povedala: Bila sem v kuhinji, ko začujem strašen pok. Takoj sem vedela, da se je morala zgoditi kakta nesreča. Šla sem vun, zbralo se je že veliko ljudi; pred našo kapelico je ležal prekucnjen avtomobil, pred ograjo pa gospa Galle. Šofer in ravnatelj Galletove žage, g. Fric Kilart, sta prinesla gospo Galletovo, ki je bila nezavestna in ki je imela na desni strani čela grozno bulo ter ji je iz nosa tekla kri, v našo hišo. Položili so jo na divan in jo z jesiham močili. Gospa je ležala kakor mrtva, a ker smo jo močili, se je zavedla. Prve besede, ki jih je po nesreči izpregovorila, so bile: »Essig ans Herz!« Gospa se je polagoma čisto zavedala in rekla, da naj njenemu možu brzojavijo. Pripravila sem za gospo že tudi posteljo, a se je pripeljal rešilni voz. Ko so gospej rekli, da jo bodo v bolnišnico prepeljali, je rekla: »Nein, nicht ins Spital, sondern in das Leoninum.« — Pok, ko se je prekucnil avtomobil, je bil tako strašen, kakor da bi bil kdo ustrelil.

Očividka nesreče.

Gospa Petriček iz Rožne doline je šla od sv. maše domov. Stala je pri Pancetovi hiši, ko se je zgodila nesreča. Ura je ravno bila devet. Ko se je avtomobil obrnil s Tržaške ceste proti poti v Rožno dolino, se mu je morala umakniti, da ni bila sama povožena. Videla je, ko je gospa Galletova padla iz avtomobila. Hitro je šla v Pancetovo hišo in povedala gospej Pancetovi, da se je pripetila nesreča. Ravnatelj, ki se je z gospo vozil, je lahko ranjen na licu. Postalo mu je tudi slabo. Gospa sodi, da je avtomobil preostro zavil, ko je krenil s Tržaške ceste na pot v Rožno dolino.

Še ena nesreča preprečena.

Na Glincah se je po nesreči govorilo, da so bili v smrtni nevarnosti tudi trije otroci, da jih povozi avtomobil. Te govorice so bile sicer pretirane, a res je bila v smrtni nevarnosti mlada 11 in polletna učenka IV. razreda, hčerka gosp. trgovca Jereba z Glinca, Franciška Jereb. Dekle je peljala domov v vozičkom od Erbežnika zdrob. Pri brzojavnem drogu je pa zavozil v voziček avtomobil. Levo kolo vozička se je popolnoma razbilo. Pravi čudež je, da se deklici ni ničesar zgodilo, pač pa se je dekle umevno zelo prestrašilo. Govorica, da je vozilo voziček več otrok, je nastala zato, ker so takoj prihiteli otroci gledat, če se je Francki kaj zgodilo.

Ponesrečen kolesar.

Očividci pripovedujejo, da je kolesar Jakob Pavlovčič odletel od avtomobila

in da je vozil po sredi ceste. Bikelj se je popolnoma razbil in se je moral Pavlovčič z vozom peljati domov na Brezovico.

Na kraju nesreče

Je bil opoldne še videti prekucnjen avtomobil. Vse polno ljudi ga je ogledovalo in razpravljalo o nesreči. Neki očividec je pripovedoval, da je pravzaprav povzročilo nesrečo dejstvo, ker se je hotel sofer ogniti neke kure, ki je letela pred avtomobilom čez cesto. Pravi vzrok nesreče dožene sodna preiskava, a to je že zdaj gotovo, da je v tako obljudenem kraju, kakor so Glince, avtomobil prehitro vozil. Glinčani tudi pripovedujejo, da je Galletov avtomobil vedno skozi Glince jako hitro vozil.

Kako se počuti gospa Galle?

V trenutku ko grede te vrstice v tisk, gospa Gale v Leonišču spi. Opoldne je čutila močne bolečine, nakar je dobila injekcijo. Gospa ima hude poškodbe na glavi, vendar ne smrtonovarne. Lobanja ni počena.

SLOMSKOVA ZVEZA.

— **Gorenjska podružnica »Slomskove zveze«** zboruje dne 13. maja ob 2. uri popoldne v šolskih prostorih v Kropi. Pred zborovanjem obisk željarskih delavnic. K obični udeležbi se vabijo vsi člani. Posebna povabila se ne bodo razpošiljala. — Predsednik.

— **Litijska podružnica Slomskove zveze** ima v četrtek 15. maja ob 2. uri popoldne skupno zborovanje v Smartnem pri Litiji. Predaval bo nadučitelj g. F. Lužar o ustanovitvi in uporabi učne tvarine.

Štajerske novice.

š **Zmaga.** Pri volitvi v trgovsko združenje za ptujski okraj so zmagali Slovenci. Nemškutarski trgovec Hans Šošterič iz št. Vida se je silovito trudil, da bi zmagala štajercijanska lista. Najhuje so se trudili poleg Šošteriča za zmago nemškutarjev vzorni prijatelji naših liberalcev: Golob z Vurberga, Švaršnik z Majšperga, Starešina s Cirkovcev, a vse jim ni nič pomagalo. Zmagala je slovenska zavednost.

š **Župnijski izpit** so napravili te dni naslednji gg. kaplani: Agrež Davorin od Marije Snežne, Božiček Franc iz Selnice, Jamšek Nikolaj iz Trbovelj in Širc Ivan z Vranskega. — Komisiji je predsedoval mil. g. kanonik in stolni dekan dr. Ivan Mlakar, izpraševalci so bili pa gg.: dr. Hohnjec, dr. Franc Kovačič, dr. Franc Krulje in dr. Josip Somrek.

š **Duhovniške vesti.** Č. g. Fran Slana, kaplan pri Sv. Lenartu v Slov. goricah je prestavljen za mestnega kaplana v Slov. Bistrico; č. g. Ivan Cilenšek, dosedaj kaplan pri Sv. Jurju ob Ščavnici, je nastavljen za kaplana pri Sv. Lenartu v Slov. gor.

š **Laško.** Pri nemški »Spar- und Vorschubkass« še vedno ne izplačujejo. Kmetje bi rabili denar za nakup živine, pri blagajni pa jih tolažijo in pravijo: Le potrpite še štirinajst dni. Ljudstvo kolne, gospodje pri blagajni pa tolažijo in pravijo, da ne morejo pomagati. Minuli teden so prodajali Drolčeve premoženje (obleke, čevlje, lovske puške, sodne itd.). Znabili se bo prihodnji uradni dan že dalo kaj dobiti pri blagajni. Mnogi čakajo že z nevoljo.

š **Bojijo se nas.** Odkar so naši bratje na Balkanu premagali divjega Turčina, se je polastil naših nemških zagrizencev velik strah. Bojijo se tudi nas avstro-ogrskih Jugoslovancev vsled naše čilosti in junaštva. V Mariboru sklicujejo spodnještajerski Nemci za eno prihodnjih nedelj velik shod spodnještajerskega nemštva, na katerem bodo govorniki slikali boječim Nemcem onega strašnega jugoslovanskega zmaja, ki hoče požreti štajerske in druge Nemce na našem jugu. O joj!

š **Neutrudljivi tatovi.** V št. Ilju pod Turjakom so neznan lopovi vdrli v noči od 23. na 24. aprila v cerkev, odtrgali pri glavnem oltarju vrata do cerkvene skrinjice in skušali isto odpreti. Ker je pa močno okovana, se jim ni posrečilo priti do denarja, katerega pa itak ni bilo mnogo, ker je cerkveni ključar par dni poprej skrinjico izpraznil. Tudi so odprli pušico v sredini cerkve, v kateri se nabirajo mili darovi za nov križev pot. Koliko so tam našli, se ne vé. Sreča, da niso vlomili v tabernakelj. Ker v cerkvi niso imeli sreče, so skušali 28. aprila vlomiti blagajno na pošti. Toda pravočasno jih je pregnal gospod poštar. Do denarja so pač na vsak način hoteli priti. Zato so obiskali predrzni vlomilci kar drugo noč 29. aprila našo posojilnico in neusmiljeno obdelali posojilniško blagajno z različnim orodjem, toda do zaželjenega cilja niso prišli. Kakor na pošti, tako so tudi na posojilnici skušali svojo srečo zastopati, čeravno so bili pri zadnji nemoteni, ker v posojilniški hiši nihče ne stanuje. Da bi se pa vendar nekoliko oškodovali za trud zadnjih dveh noči, so skušali vlomiti tretjo noč 30. aprila v trgovino g. Rozmana. Tudi tukaj so se opekli. Ponočna straža jih je prepodila. Da bi se

v kratkem času prišlo na sled tem predrznim vlomilcem, se je c. kr. žandarmerija pomnožila za štiri moše in tudi občina skrbi vsako noč za stražo. Tri sumljive osebe so že spravili pod ključ.

š **Iz učiteljske službe.** Na trirazrednici v Hočah pri Mariboru (ob južni železnici) je prosto mesto učiteljice. Prošnje na okrajni šolski svet do 10. junija t. l. — Definitivni so postali začasni učitelji Friderik Sušnik v Rajhenburgu, Ludovik Kokot v Dobovi in Ferdinand Šentjurec v Sromljah. — V stalni pokoj je stopila učiteljica Lavra Šlegel v Konjicah.

š **Umrli** je v Škalah pri Velenju vpočkjeni nadučitelj g. M. Matekovič. Bil je krščansko misleč mož.

š **Železna poroka.** V Konjicah se je vršila 5. t. m. železna poroka (65 letna) Jožefa in Terezije Černec. Slavnosti se je udeležil g. okrajni glavar in okrajni sodnik. Obrede in asistiranje sv. mašo je daroval g. arhidijakon Fr. Hrastelj.

š **Celjski »Blumentag«** bi se naj vršil na spomin »Deutschlands Erwachen«. In Nemci niso veleizdajalci!

š **Skušnjo za vodnjaškega mojstra** je napravil v Ljubljani g. Franc Mahne iz Ternovelj pri Celju.

š **Pri občinskih volitvah v Sevnici**, katerih so se tudi naši »Nemci« udeležili, so dobili oni v tretjem razredu 52 glasov proti 197 slovenskim, v drugem 2 od 44 in v prvem 1 od 13. — Taka je torej pri nas nemškutarija.

š **Pred poroko umrla.** Šivilja Marija Kolenc v Slovenski Bistrici se je namerala te dni poročiti, pa v zadnjem trenutku pred poroko jo je zadela srčna kap.

š **Ponarejevalca poštno-hranilničnih knjižic** prijeli. Iz Maribora poročajo, da so prijeli ponarejevalca poštno-hranilničnih knjižic, ki je po raznih poštinih uradih na Štajerskem in Kranjskem selearil, in ga odvedli na okrajno sodišče. Storilec je neki leta 1891. v Gradcu rojeni, v občino Ivanjscevi pri Ljutomeru pristojen trgovski pomočnik Janez Kolmanič. Dosedaj so dognali, da je ponaredil tri hranilnične knjižice.

š **Predrzni vlom.** Iz Brežic nam poročajo: Veliko pozornost vzbujajo tukaj razni nadvse drzni vلمي neznane tatinske družbe. Najljubše so jim trgovine ob Sotli — Bizeljsko, Kapele, Dobova — in v teh zopet umejo na prav pristojen način izvoliti najboljše in najdražje blago i. dr. v takih množinah, da ga je le mogoče z vozom odpeljati. Najdrznejši je bil vlom pred dvema mesecema v trgovino Krošeljevo v Dobovi tik okr. ceste in par sto korakov od orožniške postaje. Zadnji vlom je bil v nedeljo tedaj na Bizeljskem v trgovino g. A. Kosa, od koder so osobito veliko zalogo usnja poleg drugega blaga odpeljali. Škade je nad 3000 K. Ti nadvse premeteni veletatje izginejo kot kavra brez sledu, vsaj za naše orožnike. Dobri policisti bi marsikatero sled zasledili, posebno se vse čudi, da pri teh veletatvinah, ki se vedno bolj množe, ne brzojavijo takoj po odkritju v Maribor ali v Zagreb po kakega policijskega psa. Sicer so res to in onstran Sotle razni brihtni, rojeni »švercarji«, a slednjič bodo gotovo prejalislej padli v roko pravice. To si pa ravno naša okolica v pomirjenju močno želi.

š **Štajerski pomožni zaklad** je dosegl visočino 1 milijona kron. Vsled tega se bo lahko dajalo za 25% več podpor kot dosedaj. Dne 5. t. m. je imel odbor za oskrbovanje tega zaklada v graškem namestništvu sejo, katere sta se udeležila tudi dr. Korošec in Robič. Po njiju predlogu se bodo pri podporah odsej ozirali tudi na poljedelske najemnike in viničarje.

Primorske vesti.

p **Vikar štrekelj umrl.** Iz Vrtojbe nam poročajo, da je ondi umrl č. gosp. vikar štrekelj. Pogreb bo v petek ob pol 11. uri dopoldne. Svetila mu večna luč!

p **Umrli** je na Trnovem pri Kobaridu znani krošnjar g. Matija Kranjc.

p **Iz policijske službe v Trstu.** Konceptni policijski praktikanti Srečko Brezigar, Avgust Mišetić in Karel Stemberger so imenovani za provizorične policijske koncipiste na svojih dosedanjih mestih.

p **Življenja naveličan kapitan.** V mrtvašnici na pokopališču v Izoli se je v torek predpoldne iz neznanih vzrokov ustrelil bivši Lloydov kapitan, 71 let stari Giuseppe Costanzo.

p **Hrvatska pomorska ladja v Trstu.** V tržaški pristan je prispela iz Pulja šolska ladja »Vila Velebita« bakrske hrvatske pomorske akademije. Z njo so prišli profesorji in strokovni učitelji in nad 45 gojencev. Kakor znano, je bakrska pomorska šola najbolj praktična in primerna za jugoslovanski pomorski naraščaj. Gojenci kažejo mnogo teoretskega znanja in izborno prakso. V petek odpluje ladja iz pristana.

p **Ladja brez poveljnika.** V torek je umrl na vožnji iz Aleksandrette v Mersino nagle smrti kapitan Evgen Radonič iz Trsta, ki je poveljeval Lloydov parnik »Baron Call«. Bil je 57 let star.

p **Za javno moralo.** Odbor društva za zatiranje prostitucije v Trstu je prosil policijsko ravnanje, da bi uvedlo smotreno in centralizirano akcijo v svrhu zatiranja pogubne tajne prostitucije. Le tako bi bilo možno priti v okom tej nevarni kugi.

p **Velika nesreča v Trstu.** — Konj in kočijaž se vtopila. Predvčerajšnjim ob sedmih zvečer je šel v Trstu 18 letni Albert Dellabona s svojim pomočnikom na obrežje Sanitá, da prevzame kočijo, ki je došla s parnikom »San Giusto« iz Kopa za zdravnika dr. Xydiasa. Pripeljala sta s seboj konja, katerega sta takoj vpregla v kočijo in sta sedla vanjo. V tem trenutku je parnik pred svojim povratkom v Koper, kakor običajno zažvižgal, vsled česar se je konj silno ustrašil. Skočil je pokonci in porinil voz, ki je stal tik ob obrežju, nazaj. Dellabonov pomočnik je hitro skočil z voza, Dellabona pa je padel v kočijo in z njo in s konjem vred padel v morje in utonil.

Ljubljanske novice.

lj **Tristoletnica sedanje cerkve pri sv. Jakobu v Ljubljani.** Letos 1. maja je preteklo 300 let, odkar je bil položen temeljni kamen sedanji mestni župni cerkvi sv. Jakoba. Dne 25. aprila 1613 so začeli kopati globino za temelj novemu svetišču. Temeljni kamen je bil položen 1. maja 1613, na praznik sv. Filipa in Jakoba. Kot zastopnik in namestnik nadvojvode Ferdinanda, pospeševalca naselbine oo. jezuitov v našem mestu se je udeležil te slavnosti stiški opat. Razen zastopnika nadvojvodovega so bili prisotni škof Hren in prvi kranjski plemiči. V vdolbino temeljnega kamna so položili srebrno in pozlačeno ploščico z napisom: »Ad laudem DEI omnipotentis B. V. M. S. Jacobi Apostoli Patroni et B. Ignatii Confessoris Ferdinandus et Maria Anna Archiduces Austriae Coniuges posuerunt Anno Domini 1613. 1. Maii.« (Na čast Božu vsemogočnemu, blaženi Devici Mariji, sv. Jakobu apostolu za svetniku in blaženemu Ignaciju spoznavalcu sta položila zakonska Ferdinand in Marija Ana, nadvojvode [ta temeljni kamen] v letu Gospodovem 1613, dne 1. maja.) — Po cerkveni slavnosti je zaključila prazničnost uprizoritev simbolične drame »Saul in David« v jezuitskem kolegiju. — Zanimivo je tudi, da so našli pri kopanju temelja od starega svetišča prvi kamen in v njem ploščico z napisom »Anno Nativitatis Domini 1513« in potem podobo sv. Avguština s pripisom: »S. Augustinus«. Na obratni strani pa je bil napis: »Christophorus Rawber, Episcopus Labacensis et Secouiensis, Anno sui Pontificatus 20« (Krištof Ravber, škof ljubljanski in sekovski v 20. letu svojega škofovanja). Potemtakem je bilo staro jezuitsko svetišče 100 let pred sedanjo stavbo zgrajeno.

lj **Armadni inspektor vitez pl. Brudermann** se je včeraj pripeljal v Ljubljano ter se je nastanil v hotelu Union. Danes popoldne je obiskal deželni muzej.

lj **Deželni muzej** bo binško nedeljo, dne 11. t. m. zaprt; zato pa je binško ponedeljek, dne 12. t. m. za javni poset odprt.

lj **Kurji tat strojevodja Gröger iz Šiške** je bil pred okrajnim sodiščem v Novem mestu radi tatvine obsojen na 14 dni zopora.

lj **Nabiranje rudarjev za premogokope na Nemško** je v naših krajih v polnem tiru. Iz Nemčije poslani agenti potujejo po Kranjskem in Štajerskem in vabijo ljudi v tujino. Vlada je odredila vse potrebno, da se temu napravi konec in da obvaruje delavce prevar. Včeraj je stražnik Keržan aretoval na južnem kolodvoru Anton Sneiderja iz Hamburga, kateri je nabral več partij domačih fantov. Pri tem sta mu pomagala Franc Koritnik iz Zagorja in Franc Senica iz Kočevja, katera sta bila vsled tega tudi aretovana. Neki inženir Reinhard iz Nemčije in neki Borštner, katera sta tudi delavce za Nemčijo nabirala, sta jo še pravočasno popihala.

lj **Razstava vajeniških del** se bode na binško ponedeljek ob 11. uri dopoldne slovesno zaključila. Zaradi tega prosi odbor, da se vsi vajenci in vajenke, ki so razstavili svoje delo, zanesljivo udeležijo slovesne zaključitve. Pri tej priliki se bode tudi razglasil uspeh nagrad in razdelile diplome. Zeleti je, da se zaključitve udeležijo tudi mojstri in mojsterce in drugo občinstvo. Zaključitev bode v telovadnici c. kr. državne obrtne šole in se prosi točne udeležbe. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

lj **Gremij trgovcev v Ljubljani** naznaja, da smejo biti v nedeljo, dne 11. t. m. trgovine odprte, in sicer od sedmih zjutraj

do dvanajstih opoldne ter od treh do šestih popoldne.

lj **Na včerajšnji semenj** je bilo pripeljanih 520 konj, 373 volov in krav, 157 prašičev in 46 telet. Kupčija je bila precej živahna.

lj **Pobegnil** je včeraj zjutraj iz hiralnice 26 letni slaboumni Jož Bizjak iz Erzelj pri Vipavi. Ko je prišel na Francovo nabrežje in se zelo sumljivo vedel, so ga oddali stražniku in poklicali rešilni voz, s katerim so ga zopet odpeljali nazaj v hiralnico.

Zadnje vesti.

ČRNAGORA IMA ZAGOTOVLJENE KOMPENZACIJE.

London, 8. maja. Črnogorski delegat Popović je izjavil, da ni samo neresnično to, da je kralj Nikolaj Meduo zasedel, marveč kralj kaj takega sploh ne namerava, kralj je Škader prostovoljno zapustil, ker so se mu zagotovile precizirane kompenzacije, katere mu je več velesil garantiralo. Izkrcaje mednarodnih čet v Medui je stvar, ki ni z dozdevnimi nameni kralja Nikite v nobeni zvezi. Katere so te kompenzacije, se ne more še povedati, dokler konferenca poslanikov tega vprašanja definitivno ne reši.

ESSAD PAŠA.

Belgrad, 8. maja. »Samouprava« izjavlja, da je neresnično, da bi se bila general Bojović in Essad paša sestala in da bi bil Bojović turškemu generalu kaj svetoval. Bojović se nahaja s šefom svojega štaba Pavlovičem v Solunu.

CESAR VILJEM OBIŠČE NAŠEGA CESARJA.

Berolin, 8. maja. Cesar Viljem obišče letos cesarja Franca Jožefa I. v Ischlu.

BORZA.

Dunaj, 8. maja. Borza je vsled trajno ugodnega mednarodnega položaja ugodno poslovala.

OGRSKE ZADEVE.

Budimpešta, 8. maja. »Budapesti Hirlap« trdi, da se bo opozicija prihodnje seje zbornice udeležila in da bo zopet začela boj proti vladi v parlamentu.

AVTOMOBILNI NESREČI.

Pizen, 8. maja. Avtomobil dr. Stanislava Kotika se je prevrnil. Doktor, njegova žena in tast so bili težko ranjeni.

Dunaj, 8. maja. Pri Dornbachu se je prevrnil vojaški avtomobil in je bilo 12 oseb, ki so se v njem nahajale, ranjenih.

VELIKA USTANOVA.

Berolin, 8. maja. Znani Rudolf Mosse, založnik »Berliner Tageblatt«, je povodom svojega 70. rojstnega dne daroval 1 milijon za starostnopreskrbno ustanovo.

VELIKA ŽAGA V OGNJU.

Sarajevo, 8. maja. Veliko parno žago v Hadžici pri Sarajevu je v dvanajstih urah uničil požar. Iz Sarajeva so se odpeljali posebni vlaki z gasilci.

PROTI SUFFRAGETAM.

London, 8. maja. Časniki resno diskutirajo predlog, naj bi se suffragete deportirale na otok Svete Helene.

LISTRICA UREDNIŠTVA.

Gg. dopisnike prosimo nujno, naj svojih poročil ne pišejo s svinčnikom.

Razne stvari.

Važna iznajdba. V učenjaških krogih dobro poznani profesor dr. Mihael I. Pupin, rodом Srb, se je vrnil iz Philadelphije v New-York. V Philadelphiji je predaval pred konferenco učenjakov o svoji najnovejši iznajdbi, ki bo pri brežičnem brzojavljenju velikanskega pomena. Dr. Pupin je bil učenec znanega učenjaka Thomas Edisona in je sedaj že nekaj let profesor elektromehanike na Columbia-univerzi v New-Yorku; sestavil je že več električnih strojev in naprav, ki presegajo celo iznajdbe njegovega mojstra Edisona. Na tem zborovanju učenjakov v Philadelphiji se je splošno naglašalo, da bo v kratkem mogoče brzojaviti brežičnim potom okoli in okoli sveta. Dosedaj je bilo mogoče pošiljati slične brzojavke samo v daljavi 3000 milj preko morja, na suhem pa 2000 milj, ker brežični tok v toliki daljavi običajno opeša. S Pupinovim novim aparatom bo pa mogoče to razdalje podvojiti ali potrojiti. Iz New-Yorka se bo poslalo torej lahko brežično vest naravnost v Yokohamo na Kitajskem. Prof. Pupin je sestavil nov brežični aparat s posebno odvajalno pravico. Ta aparat bo sprejemal brežične vesti iz velikih daljav in bo električni tok magnetičnim potom ojačal za nadaljno cirkulacijo.

Ogromna sveča. Iz Newyorka poročajo: Največja voščena sveča, ki se je kdaj vtila, bode ona, ki jo namerava duhovnik Montelone od katoliške cerkve Naše Device ustanoviti v spomin J. Pierpont Morganu. Izdelava sveče bo stala 1500 dolarjev. Ogromna sveča bo 16 čevljev visoka in 18 palcev bo znašala v premeru. Ko bo izdelana, se pošlje v Rim in postavi v Vatikanu. Prižigala se bo samo za praznike in bo šele čez 300 let zgorela.

Sufražetke groze katedrali svetega Pavla. Blizu katedrale sv. Pavla v Londonu in v uredništvu »Daily News« so našli bombe. Londonski listi poročajo, da je neki inženir v Hamburgu izdelal za sufražetke tajen načrt, po katerem naj bi sufražetke v vseh gledališčih in varietetah pralesek, ki bi povzročil, da bi vsi biskovalci morali kihat. Pod sedežem škofa anglikanske cerkve v katedrali sv. Pavla so našli bombo, ki so jo takoj v vodo položili in jo izročili policiji. Od 28. januarja do 8. aprila, torej v 38 dneh, so povzročile sufražetke 6 velikih požarov, razbile so 22 velikih razglednih šip, uničile 420 poštnih nabiralnikov.

Nesreča v nemški mornarici. Čoln torpedovke G 89 se je pri Horningu potopil. Vtonil je poveljnik pl. Zastrow in dva mornarja.

Balkanska vojna in Poljaki.

Balkanska vojna je na Poljskem silno razburila duhove.

Razumevanje Poljakov je bilo od začetka jako enostransko. Na balkanske države so gledali nekako odzgoraj. Saj ima Črnagora komaj toliko prebivalcev kot Krakov s predmestji, a cela Srbija veliko manj kot polovica Galicije. A to še ljudje brez stare kulture, takorekoč novi ljudje.

Poljakom se je zdelo torej popolnoma jasno, da, ako se ti ljudje lotijo velikega čina, ne delajo sami od sebe, ampak nagovorjeni od koga drugega, a to more v tem slučaju biti samo Rusija.

Na razvoj balkanskih dogodkov torej niso gledali neposredno, ampak samo čez rusko prizmo. Za Poljake so bili Balkanci samo slepo orožje ali žoga v rokah ruskih diplomatov, a balkanska vojska samo del rusko - avstrijskega spora. Naredili so torej takoj od začetka veliko logično napako:

Namesto da bi avstrijsko - ruski spor vzeli za posledico balkanskih dogodkov, so obrnili narobe, in balkanske dogodke vzeli za posledico avstrijsko-ruskega spora.

Poleg tega je treba povdariti še nekaj:

Med Poljaki žive še od nekdanj simpatije do Turkov, ker je nekoč mnogo poljskih beguncev našlo zavetje na Turškem. Te simpatije so seveda našle več ali manj odmev tudi v glasovih poljskih časnikov.

Poljsko politično mišljenje je še zelo aristokratično. Poljaki so imeli nekdanj svojo državo, občevali so s tujimi državniki, vladarji in ministri. Take tradicije seveda žive še dolgo časa v mišljenju in se odražajo tudi v časnikarstvu. Poljski dnevniki silno radi ugibajo, kaj ukrepajo kabineti raznih tujih držav, a prirodno silo ljudstva samega upoštevajo premalo. Nerazumljivo jim je bilo torej, kako se upajo male države ustavljati velikim gospodom, niso si mogli misliti, da bi to delale iz lastne volje, ampak so povsod videli samo intrige raznih tujih držav. Poljski list bo pisal strašno na široko, kaj misli Sasonov ali Grey, a jako malo ga zanima, kaj delajo mali ljudje tam na Balkanu. Upor malih balkanskih ljudi zoper velike države jim je bil popolnoma nerazumljiv in so samo ugibali, kdo jih šunta. Uganjeno je bilo kmalu:

Sasonov intrigira zoper Berchtolda.

Torej je veliko nasprotje med Avstrijo in Rusijo in priti mora med njima do vojne.

Vsak Poljak je bil sveto prepričan, da izbruhne v najkrajšem času vojna med Avstrijo in Rusijo.

Sedaj pa, kaj početi? Treba je poiskati poljske orientacije.

Sedaj pa vsakdo misli, da je poklican najti poljsko orientacijo in iskali so jo vsepovprek, po vseh kavarnah in restavracijah, na shodih in na sprehodih, v časnikih in brošurah se je iskala samo poljska orientacija.

Toda te stvari ni bilo tako lahko najti in kolikor dalje so iskali, toliko bolj so prihajali do prepričanja, da je stvar jako zamotana.

S kom držati v slučaju vojne? Na prvi pogled bi se zdelo popolnoma naravno, da z Avstrijo.

Toda Avstrija bi šla proti Rusiji samo v zvezi s Prusijo in ta bi hotela

tudi nekaj zaslužiti zraven. Vzemimo najugodnejši slučaj, da Avstrija in Prusija premagati popolnoma Rusijo. V tem slučaju vzame Prusija za svoj trud od Rusije Poljsko kraljestvo, recimo do Visle. Velika poljska mesta kakor Varšava, Lodž itd., postanejo v par letih nemška, kajti judje, ki tvorijo po nekod blizu do polovice prebivalstva, bi čez noč postali Nemci, ker že sedaj med sabo govore samo nemško. Nemci dajo še nekaj svojih uradnikov, učiteljev itd. in mesta bi dobila nemško večino, poljsko kraljestvo bi pa prišlo v enaki položaj, v kakršnem se nahaja sedaj Poznanjsko.

Seveda bi pa prusko gospodstvo imelo tudi nekaj dobrega. Nemci bi iztrebili vsaj razbojništvo, uradništvo bi bilo manj podkupljivo, delale bi se ceste, železnice itd.

Avstrija bi v tem slučaju iskala svoj plen bolj na vzhodu in recimo vzela Rusiji Volin ali Podolje. Toda te dežele so po večini rusinske in ako se priklopijo Avstriji, bi Rusini v Avstriji dobili premoč, Poljaki bi pa bili potisnjeni v ozadje.

Edino en slučaj bi bil ugoden za Poljake:

Ako bi Avstrija sama brez nemške pomoči premagala Rusijo, ter vzela od nje poljsko kraljestvo in ga priklopila Galiciji. V tem slučaju bi seveda Poljaki v Avstriji postali najsilnejši faktor.

Poljaki so se obrnili na Dunaj in se hoteli pogajati:

1. Da v slučaju zmage nad Rusi Prusi ne vzamejo od Rusije nobenega kosa poljske zemlje.

2. Da Avstrija, ako premaga Rusijo, priklopi k svoji državi poljsko kraljestvo.

Te dve reči naj se Poljakom na Dunaju obljubijo, a Poljaki se zavežejo od svoje strani, da bodo z vso silo podpirali Avstrijo.

Na Dunaju pa niso marali niti slišati o kakšnih pogajanjih in dogovorih. Poljaki so dobili vtis, da obstoja že neka pogodba med Avstrijo in Nemčijo, in to jih je streznilo. Splošno je prodrlo torej geslo:

»Poljska orientacija!«

Poljaki naj gledajo, da bodo kolikor mogoče silni in bo treba računati z njimi.

V poljski javnosti in v poljskih organizacijah je jako veliko struj in stremljenj, pobijajo se strastno med sabo, vendar, ako pogledamo bližje, ni med njimi bistvenega razločka. Vsi stoje na stališču poljske orientacije, vsi so mnenja, da je v stališču rusko-avstrijske vojske njihovo mesto na avstrijski strani.

Razloček med posameznimi skupinami in frakcijami je v podrobnostih delovanja, v taktiki in v temperamentu.

Eni mislijo, da se da od Rusije nemško nevarnost, drugi gledajo nanjo malo ali celo ne verujejo vanjo.

Eni mislijo, da se dajo od Rusije mirnim političnim potom doseči vsaj kakšne gospodarske in kulturne uspehe, drugi so pa mnenja, da z Rusijo sploh ne more biti drugačnega, kot telesnega boja.

Eni menijo, da je čas že prišel, ali vsaj, da je jako blizu za aktivne nastope, drugi so zopet mnenja, da bi to pri sedanjih razmerah več škodovalo nego koristilo.

Taka in podobna naziranja ločijo torej na Poljskem duhove: taktika, temperament, način, kako povdarja eden eno, drugi pa drugo stvar, različnih izhodnih točk in diametralno nasprotnega mišljenja pa ni.

Niti verska, niti kulturna, niti socialna vprašanja ne dele na Poljskem na ta način ljudi v nasprotni si tabore, kot kje drugje. Socialni revolucionar stoji na skrajni levici ravno iste bojne vrste, na kateri skrajni levici se nahaja konservativci.

Jasno je bilo, da se bo vojska, o kateri so bili vsi Poljaki prepričani, da izbruhne v najkrajšem času, vršila na poljskih tleh in imela vpliv na usodo poljskega naroda. Poljaki so se začeli torej pripravljati, da bi mogli v tem slučaju poseči aktivno v dogodke in imeti iz njih kolikor mogoče veliko narodnih koristi.

Ustanovili sta se naglo dve narodni vladi: prva pod imenom »Začasni odbor združ. opozicionalnih strank«, druga se je pa ustanovila pod okriljem poljskega narodnega sveta pod imenom »Državljanjski odbor«.

Prvo priznavajo vse stranke levice, namreč del ljudske stranke, lvovski radikalci, socialni demokratje, poljski socialisti, stranka neodvisnosti itd.

Drugi se pokoravajo: del ljudske stranke, narodni demokratje, konservativci, katoličani itd.

Začele so se denarne zbirke za nakupavanje orožja, mladina se je pričela uriti v streljanju, vojaških pohodih itd.

Veliko razočaranje je bilo, ko zoper vse pričakovanje ni izbruhnila vojna. Mladina se je potolažila samo z mislijo, da odloženo ni pozabljeno.

**Steckenpferd-
lilijno mlečno milo**

je slejkoprej neobhodno potrebno za racionalno negovanje kože in lepote. Vsakidan priznalnice. Dobi se povsod à 80 vinarjev.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 8. maja 1913.

Pšenica za maj 1913	10.95
Pšenica za oktober 1913	11.68
Rž za maj 1913	9.68
Rž za oktober 1913	8.60
Oves za maj 1913	7.99
Koruzna za maj 1913	8.14

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, sred. tlak 736.0 mm

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
7	9. zveč.	729.3	9.0	sl. sever	jasno	
8	7. zjutr.	732.4	8.5	sr. jvzh. del. jasno	0.0	
	2. pop.	730.7	19.2	„	jasno	

Srednja večerajšnja temp. 11.4°, norm. 13.0°.

Franc Dollenc

čevljarški mojster v Ljubljani

si usoja slav. občinstvu vljudno naznaniti

da je preselil svojo čevljarstvo obrt

iz Kolodvorske ulice št. 35,

na **Sv. Petra cesto št. 30**

(preje g. Marija Horvat). 1440

Pri tej priliki se svojim p. n. odjemalcem najtopleje zahvaljujem za dosedanjo naklonjenost ter se priporočam tudi v bodoče.

SLUGA

se sprejme v modni trgovini, več slovenskega in nemškega jezika z dobrim spričevalom. — Več pove uprava lista pod št. 1450. 1450

Prodajalka

za neko špecerijsko trgovino se išče. Znanje slovenščine in nemščine v govoru in pisavi je potrebno. Take, ki so že službovale v enakih trgovinah na deželi, imajo prednost. — Naslov se izve v upravi lista pod št. 1452.

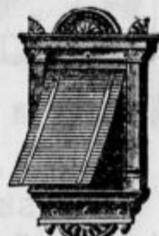
G. Skrbic

Zagreb, Jlica št. 40.

Žvornica žaluzij, rolet, lesenih in železnih zastorov.

Telefon št. 492.

Geniki in stroškovniki na zahtevo brezplačno. 1448

A VIII 273/12/9

OKLIC.

Na predlog **Marije Černjak** iz Spodnje Zadobrove 29 se vrši dne **15. maja 1913**

ob 9. uri dopoldne na licu mesta v Spodnji Zadobrovi 29

prostovoljna javna dražba

njenega zemljišča vl. št. 98 d. o. Zadobrova in zlasti k temu posestvu spadajočega mlina na 4 kamne narejenega po parcelah, kakor tudi živine in premičnin. Izklicne cene se bodo določile na dan prodaje.

Zavarovanim upnikom ostanejo njihove pravice nedotaknjene.

Prodajalka si pridrži pravico prodajo tekom 14 dni odobriti ali ne, ker se morajo vsi upniki pokriti iz skupila.

Dražbeni pogoji se lahko vpogledajo pri tej sodnji soba št. 33

C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani, odd. VIII., dne 29. aprila 1913.

1451

VABILO

na

redni občni zbor

Okrajne hranilnice in posojilnice v Idriji

registrovane zadruge z neomejeno zavezo

ki se vrši

dne 19. majnika ob 1. uri popoldne v uradnih prostorih zadruge.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za leto 1912.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

V Idriji, dne 7. majnika 1913.

Načelstvo.

Naznanilo preselitve.

Dovoljujem si uljudno naznaniti vsem svojim cenj. p. n. odjemalkam in slavnemu občinstvu sploh, da sem se s svojim damskim modnim ateljejem

preselila

s Francovega nabrežja št. 1

v Sodnijsko ulico št. 11/II. nadstr.

Zahvaljujem se toplo za dosedanje mi izkazano zaupanje in blago naklonjenost in prosim, da se mi isto tudi še nadalje ohrani.

Velespoštovanjem

Elise Hitzl-Huber.

1454

Izredni občni zbor

Vzajemnega podpornega društva v Ljubljani

se vrši

dne 23. maja 1913 ob 5. uri popoldne v društvenih prostorih, Kongresni trg 19.

DNEVNI RED:

1. Odobrenje zapisnika XXI. rednega občnega zbora.
2. Poročilo in sklepanje o računskem zaključku za leto 1912.
3. Razni predlogi.

V Ljubljani, dne 8. maja 1913.

NAČELSTVO.

Opomba. Občni zbor je le tedaj sklepčen, ako se ga udeležijo deseti del članov. Ako bi se jih ne udeležilo zadostno število, se vrši drugi občni zbor na podlagi § 27 društvenih pravil dne 30. maja 1913 ob 5. uri popoldne z istim vspešdom in na istem kraju. 1444

Zlate svetiljo: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobostilski sredstvo

Seydlin

Izdelovatelj O. Seydl Ljubljana, Stritarjeva ulica 7

Moži sa potovati

Kontrolna blagajna

amerik. sistema, dobro ohranjena, pripravna za vsako večje podjetje, se po ugodni ceni proda. Istotam je naprodaj

Brockhausov leksikon

velika izdaja, za prav ugodno ceno. Ponudbe pod št. 2000/1439 na upravništvu „Slovenca“. 1439

1443 (3)

Gospodarska zveza.

Gospodarska zveza v Ljubljani je imela pretekli ponedeljek občni zbor, na katerem se je podalo poročilo za deveto upravno leto. Iz poročila posnemamo sledeče podatke:

Delovanje Gospodarske zveze se omejuje večidel na blagovni promet, v kolikor isti pospešuje korist slovenskega kmetijstva in zadružništva, osobito na Kranjskem. Gospodarska zveza nabavlja umetna gnojila, poljedelske stroje, gospodarske potrebščine in jih oddaja svojim članicam in članom. Posebno obrača svojo pozornost izvozu poljedelskih pridelkov. Predmeti izvoza so večinoma poljski pridelki.

Zveza je izvozila: 70 vagonov fižola na Francosko, Špansko, Portugalsko in deloma v naša obmorska mesta. Kupčija s fižolom je bila sploh zelo živahna in so se dosegle razmerno visoke cene. Krompirja se je izvozilo nad 200 vagonov; največ v Trst, Reko in Dalmacijo.

Posebno na dobrem glasu je deteljno seme s Kranjskega; je zelo priljubljeno in je bila kupčija v tem oziru zelo povoljna. Dobro se obnaša tudi kupčija s senom, ki sloni na zadružni podlagi. Izvoz sena je znašal lansko leto preko 300 vagonov. Velik preobrat pa je nastal v kupčiji kislega zelja. Kislo zelje ljubljanske okolice je odnekaj slovelo in navadno je blaga zmanjkalo že sredi največje sezone. Odkar so pa začeli izvažati v Reko in Trst kislo zelje z Moravskega in Češkega, je tega blaga toliko in tako poceni, da skoro ni mogoče vzdržati konkurence. Zelja se je prodalo 1794 kvintalov. Izvozilo se je nadalje več vagonov smrekovih storžev. Za to kupčijo naj bi se ljudstvo še bolj zanimalo, ker se dá ravno v zimskih mesecih mnogo zaslužiti.

Uvoz krmil, koruze in raznih oljnatih tropin je znašal nad 250 vagonov. Gnojil je spečal nad 150 vagonov.

Strojne zadruge so naročevale svoje potrebščine skoro izključno pri Zvezi. V l. 1913. postavi Zveza skladišče, v katerem bo stalna razstava poljedelskih strojev.

Specerijsko in kolonialno blago je oddajala Zveza zlasti kmetijskim in pa članom-trgovcem. Zadružna zveza, kot revizijska oblast, je sklenila, da postane naročanje gospodarskih in gospodinjskih potrebščin potom Gospodarske zveze za vse zadruge obligatno. To imajo vpeljano vse velike gospodarske organizacije v Švici in Nemčiji.

Skupna aktiva znašajo za 1912. leto 1.353.043 K 01 vin., pasiva pa 1.331.798 K 93 vin., čisti dobiček torej 21.244 K 08 vin. Koncem leta 1912. je bilo včlanjenih 86 zadrug in 577 članov z 9430 K deleža. Promet blaga je znašal v lanskem letu 5.939.431 kron 88 vin. Promet v denarju pa 15.998.857 kron 78 vin. Uradništvo šteje 11 oseb.

Gospodarstvo.

g Tečaj za pridelovanje krme. Kmetijska šola na Grmu priredi dne 26. in 27. maja t. l. dvodnevni tečaj za pridelovanje krme s sledečim sporedom. V ponedeljek, dne 26. maja. Od 2. do 4. ure popoldne: Setev detelje in trave na njivah za dvo- in večletno košnjo. Nakup potrebnega semena. Gnojenje deteljnih mešanic. Praktično razkazovanje deteljnih mešanic na šolskih njivah in v poskuševališču. V torek, dne 27. maja: Od 8. do 10. ure dopoldne. Naprava novih travnikov. Najbolj važne trave. Sestava travnih zmesi. Množina potrebnega semena. Praktično razkazovanje semena in razdelitev vzorcev. Od 2. do 4. ure popoldne: Priprava zemlje in posetev travnikov. Poprava slabih setev. Gnojenje in zboljšanje slabih in starih travnikov. Praktično razkazovanje šolskih travnikov in travniških zmesi v poskuševališču. — Oddaljenim in podpore potrebnim udeležencem s Kranjskega plača ravnateljstvo stroške za pot in sicer le za železnice do Novega mesta in za hrano po 1 K 50 vin. na dan. Kdo se želi tečaja udeležiti ali s podporo tečaj obiskati, naj se priglasí do 18. maja pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu.

g. Gozdarski tečaj na Grmu. Kmetijska šola na Grmu priredi dne 28. in 29. maja gozdarski tečaj s sledečim sporedom: V sredo od 1. do 3. ure popoldne: Pomlajevanje in oskrbovanje gozdov. Od 3. do 7. ure popoldne: poučni izlet v gozdno drevnico v Bršljinu in v mestni gozd s praktičnimi demonstracijami o pomlajevanju gozdov. V četrtek od 6. ure zjutraj do 4. popoldne poučni izlet v šolska gozda na Vrhovskem in v Podljubnem, kjer se vrše praktične demonstracije o oskrbovanju gozdov. — Kdor se želi tega tečaja udeležiti, naj se priglasí po dopisnici pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu (pošta Kandija) do 20. maja t. l. — Oddaljenim in podpore potrebnim udeležencem

cem iz Kranjske se dovoli povrnitev potnih stroškov do Novega mesta in podpora za prehrano po 1 K 50 vin. na dan. Podpore dobi le, kdor za njo pravočasno prosi in se mu izrecno dovoli.

Novi brevir. Nov popolnoma avtentičen brevir, ki obsega ne samo novi psalterij, temveč upošteva v vseh slučajih nove določbe že na predpisanih mestih v knjigi sami, je ravnokar izšel in se dobi v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani v dveh izdajah v velikosti 15x9 1/2 cm. — a) Izdaja v štirih zvezkih vezana v fin šagrin z zlato obrezo propr. vred 51 K 85 vin., b) izdaja v dveh zvezkih vezana v fin šagrin z zlato obrezo s propr. vred 31 K 70 vin.

»Nemščina brez učitelja.« Priporočamo, da si kupi vsak, ki se želi naučiti nemščine oba dela »Slovnice« in »Razgovore«, skupaj vezana v celo platno za ceno 2 K 80 vin., po pošti 20 vinarjev več. I. del obsega »Nemško slovnico za samouke« in je bolj teoretične vrednosti, vendar je pa za vsakega, ki se želi nemščine temeljito priučiti, nujno potreben. II. del pa obsega že izdelane »Slovensko - nemške razgovore« in je zato velike praktične vrednosti. S samim prvim delom si marsikdo ne ve in ne zna pomagati, II. del (Razgovori) mu pa olajša učenje nemščine, saj najde tu vse kar potrebuje v raznih prilikah za razgovarjanje z Nemci. Tudi naši nemščino se učeči mladini bo ta del zelo veliko koristil in olajšal učenje. Vsak del sam zase velja 1 K 20 vin., oba dela skupaj vezana pa 2 K 80 vin.

Radioaktivno termalno kopališče Toplice na Kranjskem. Sozija od 1. maja do 1. oktobra. Postaja dolenske železnice Straža — Toplice. Akratov vrelc 38° C, ki daje nad 30.000 hl radioaktivne termalne vode na dan. Zdravljenje s pitjem in s kopanjem. Izredno uspešno proti putiki, revmi, neuralgiji (trganju), ženskim boleznim in drugim. Velika kopališča, posebne in močvirne kopelji. Elektroterapija in masaža. Ravnateljstvo: Kopališki zdravnik dr. Konstantin Konvalinka. Zdravo podnebje. Gostogostnata okolica. Bogato opremljene sobe. Izborne in cene restavracije. Prospekte in pojasnila daje brezplačno **kopališka uprava.** 976 66

Moderno zidana, solnčno ležeča

hiša

ki je še 16 let davka prosta, na najlepšem kraju v Ljubljani, z velikim, krasno zasejanim vrtom, z dvemi lepimi stanovanji po 4 sobe s kopelji itd., se jako ugodno proda.

Več se poižve v upravništvu tega lista pod št. 1254. (Znamka za odgovor.)

Tovarne za Asbestskrilj 'Zenit'
družba z omejeno zavezo Mor. Zumberk
dobavljajo najboljši in najcenejši
krovski material.
Zastopnik: Zajec & Horn, Ljubljana.
Dunajska cesta 73. 249

Proda se dobro idoča

pečarska obrt

z veliko trgovino posode, s 4—5 pomočniki, 60—100.000 K letnega prometa, velikim številom odjemalcev, tudi na Kranjskem. Cena 3000 K. — Zaloga posebej leproti gotovini, v Celovcu v bližini »Narodnega Doma«. — Vprašanja sprejema uprava lista pod št. 795.

Sanatorium Emona v Ljubljani, Komenskega ulica 4
Privatno zdravilišče za notranje in kirurške bolezni. — Perodnišnica. — Medicinalne kopeli. Lastnik in Sof-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar. I. kir. odd. dož. boln.

Iščem peka

za na deželo, kateri ima

: sam obrtni list :

za pekarijo. Sprejemem tudi oženjenega in brez otrok. Vstop s 1. junijem. **IVAN ŠVIGELJ**, lastnik pekarije, Borovnica.

Ure, verižice, uhani, prstani, obeski, zapestnice itd. Edina zaloga ur z lastno znamko 'TUP' Najstarejša domača tvrdka **Lud. Černe** juvelir in trgovec Ljubljana, Wolfowa ul. 3. 124

Kranjska deželna vinarska zadruga v Ljubljani, deželni dvorec

opozarja p. n. vinske kupce na svojo veliko zalogo priznanih izbornih

kranjskih vin.

Poleg namiznih vin ima v zalogi tudi raznovrstna buteljska vina po zmernih cenah na prodaj. Ceniki in vzorci se pošljejo na zahtevo brezplačno. 850

Konfekcijska trgovina in zavod za izdelovanje oblek po meri
A. Kunc, Ljubljana
priporočila svoje izborne izdelke vsakovrstnih 847 1
..... pomladanskih oblačil.
Strogo solidna postrežba. Najnižje, stalne cene.
Ilustrovani ceniki na razpolago.

KRAPINA - TOPLICE (Hrvatsko) lečijo trganje, revmatizem, ischias. 1026
Pojasnila in prospekte pošilja gratis ravnateljstvo

Izgotovljene obleke
površniki, pelerine za moške in dečke, fine vrhne jopice, cele obleke, kakor tudi posamezna krila za ženske. — Velika izbira v prvem nadstropju. — Nizke stalne cene v manufakturni in konfekcijski trgovini
„Pri Škofu“ Ljubljana, na vogalu Medarske ulice in Pred Škofijo 3 nasproti gostilne „Pri Sokolu“ v podružnici tvrdke R. Miklauc. 767

Cenjenim p. n. damam.
Usojam se najljubneje sporočiti, da sem svoj damski modni atelije s 1. majem znatno povečal in sicer
v francoskih toaletah.
Posrečilo se mi je namreč dobiti prvo moč iz Berolina kot direktico. Obenem priporočam tudi svoj modni salon za angleške kostume, ki je pod mojim lastnim vodstvom.
Za cenjeni obisk se najljubneje priporoča z velespoštovanjem udani
Teodor Kunc, Prešernova ulica 5, I. nadstropje. 1409 3

Avtomobilna zveza

Idrija, Logatec, kolodvor.

Odhod iz Idrije:	Prihod v Logatec:
ob 6— zjutraj	ob 7:30 zjutraj
„ 12— popoldan	„ 1:40 popoldan
„ 3:30 popoldan	„ 5:10 popoldan
Odhod iz Logatea:	Prihod v Idrijo:
ob 8:30 zjutraj	ob 10:20 zjutraj
„ 2:30 popoldan	„ 4— popoldan
„ 6:30 zvečer	„ 8:15 zvečer

Cene z avtomobilnim omnibusom:

	I. razr.	II. razr.
Idrija-Logatec ali naspr.	K 3—	K 2—
Idrija-Godovič	„ 1:50	„ 1—
Godovič-Hoterdšica	„ 1:50	„ 1—
Hoterdšica-Logatec	„ 1:50	„ 1—

Cene s kombiniranim avtomobilom:

	I. razr. za osebo	II. razr. za osebo
Idrija-Logatec ali naspr.	K 3—	K 2—
Idrija-Godovič	„ 1:50	„ 1—
Godovič-Hoterdšica	„ 1:50	„ 1—
Hoterdšica-Logatec	„ 1:50	„ 1—

Označena voznja se vrši vsak delavnik, omnibus vozi vsak dan popoldan, ob nedeljah in praznikih vozi le popoldan omnibus.

Točnost se po možnosti vzdržuje, vendar pa ne prevzamem nobene odgovornosti za morebitno zamudo.

Valentin Lapajne v Idriji.

500 K Vam plačam, ako Vaših kurjih oči, bradavic in trde kože tekem 3 dni brez bolečin ne odpravi moj uničevalec korenin **Ria-mazilo.** — Cena lončku z jamstvenim pismom 1 krono. 386

Kemény (Kaschau) I. Poštni predal 12/160 Ogrsko.

Cefiri. 1053 **Kanafasi.** 1913
Ne smete pozabiti! 1913
Dobro in pristnoberavno blago vsakdo najbolje in najceneje kupi neravnost pri izdelovalcu.
Kdor rabi lanene in bombažaste kanafase, cefire, rjuhe, damaste batiste, svilo, atlase, blago za dame in gospe, platno, brisače in druge tkanine, naj se obrne na znano krščansko tvrdko **Jaroslav Marek, ročna tkalnica št. 45 v Bistrem pri Novem Mestu ob Met. (Češko).**
Vzorci se pošiljajo zastonj in poštne stroje. V zalogi imam tudi veliko množino ostančkov cefire, detinje, kanafasa itd. in razpošiljam v zavojih po 40 metrov za 15 K, prve vrste za 20 K, finejše vrste za 25 K franco po povražju. Od ostančkov se vzorci ne pošiljajo. — Strice za gospe iz cefirja ali oxforda 1 komad K 1.80, 2.20, 2.60, 3.—, 4.— in 4.50. Pri naročilih zadošča navedba širine vrata. Dopisuje se slovensko. V enem letu nad 500 priznalic od Slovencev.